

VIBORG
KOMMUNE

§ 12 Miljøgodkendelse

af

malkekvægbedriften

Tingvej 29

8832 Skals

9. januar 2017

DATABLAD

Titel:	§ 12 miljøgodkendelse af malkekvægbedriften Tingvej 29, 8832 Skals
Dato for godkendelse:	9. januar 2017
CVR/P-nr:	36274638/1020015132
CHR NUMMER:	41617
Ejendomsnummer:	7910214874
Matr. nr og ejerlav:	8f, 10e, 10f, 13d, 7bd, 7be, 7av, 7bc, 8a og 8o Ulbjerg By, Ulbjerg.
Bedrifts ejer og ansøger:	Thomas Bygvraa, Tingvej 29, 8832 Skals Konsulent: Landbo Limfjord v/ Jan Haarbo, Resenvej 85, 7800 Skive
Tilsynsmyndighed:	Viborg Kommune

Viborg den 9. januar 2017

Mette Betzer Pedersen

Civilingeniør

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Resumé og samlet vurdering	5
1.1	Ansøgning om miljøgodkendelse.....	5
1.2	Ikke teknisk resumé.....	6
1.3	Offentlighed	8
2	Vilkår (samlet).....	9
3	Generelle forhold.....	12
3.1	Beskrivelse af husdyrbruget.....	12
3.2	Meddelelsespligt – anlæg, arealer, ejerforhold.....	12
3.3	Gyldighed.....	13
3.4	Retsbeskyttelse	13
3.5	Revurdering af miljøgodkendelsen.....	13
4	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	14
4.1	Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.....	14
4.2	Placering i landskabet.....	15
5	Husdyrhold, staldanlæg og drift.....	17
5.1	Husdyrhold og staldindretning.....	17
5.2	Ventilation.....	20
5.3	Fodring.....	20
5.4	Energi- og vandforbrug.....	20
5.5	Spildevand herunder regnvand.....	21
5.6	Affald.....	23
5.7	Råvarer og hjælpestoffer	24
5.8	Driftsforstyrrelser eller uheld.....	24
6	Gødningsproduktion og -håndtering	27
6.1	Gødningstyper og mængder.....	27
6.2	Flydende husdyrgødning.....	27
6.3	Fastgødning inkl. dybstrøelse	29

7	Forurening og gener fra husdyrbruget	30
7.1	Ammoniak og natur	30
7.2	Lugt.....	31
7.3	Fluer og skadedyr.....	32
7.4	Transport.....	33
7.5	Støj fra anlægget og maskiner	34
7.6	Støv fra anlæg og maskiner	35
7.7	Lys.....	36
8	Påvirkning fra arealerne.....	37
8.1	Udbringningsarealerne	37
8.2	Ammoniakbelastning af naturområder beskyttet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv.	39
8.3	Kvælstof og fosfor til fjord & hav	40
8.4	Kvælstof til grundvand.....	42
8.5	Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	43
9	Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	44
10	Alternative løsninger og 0-alternativet.....	47
10.1	Alternative løsninger	47
10.2	0-alternativ.....	48
11	Husdyrbrugets ophør.....	49
12	Egenkontrol og dokumentation.....	50
13	Samlet konklusion.....	51
14	Godkendelsens gyldighed, klagevejledning og underretning.....	52
14.1	Godkendelsens gyldighed	52
14.2	Klagevejledning og søgsmål.....	53
14.3	Underretning om godkendelsen.....	53
15	Bilag	54
15.1	Bilag 1 Situationsplan.....	54
15.2	Bilag 2 Kort over afstande til nærmeste byzone mv.....	55

15.3 Bilag 3 Beskyttet natur omkring arealerne	56
15.4 Bilag 4 Arealer på lavbund i fosforklasse II.....	60
15.5 Bilag 5 Nitratklasser og nitratfølsomt indvindingsområde.....	61
15.6 Bilag 6 Transportveje for husdyrgødning.....	62

---

1 RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

1.1 ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE

Tidligere søgte miljøgodkendelse:

Tidligere ejer på Tingvej 29, 8832 Skals havde i 2011 ansøgt om en § 12 miljøgodkendelse for udvidelse og ændring af kvægbesætningen på Tingvej 29, 8832 Skals. Daværende eksisterende husdyrhold på 150 malkekøer med opdræt i alt 272,0 DE blev ansøgt udvidet til 320 malkekøer med opdræt i alt 566,45 DE.

Der blev søgt om nyanlæg: En ny kostald, der omfattede ca. 4.554 m² stald og ca. 115 m² servicebygning, ønskede placeret nordvest for de eksisterende bygninger. Kalvevogne/kalvehytter (ca. 450 m²) ønskede placeret på en ny asfaltplads på ca. 1.600 m² mellem eksisterende anlæg og ny kostald. Desuden etableres 5 stk. plansiloer á 700 m², 2 kraftfoder siloer på 30 m³, en møddingsplads på ca. 400 m², en plads til døde dyr og en ny, overdækket gylletank på 6.000 m³. Disse nyanlæg skulle placeres nord og nordøst for de eksisterende driftsbygninger.

Der blev den 9. maj 2008 søgt om dispensation til placering af ny gyllebeholder 10 m fra skel mod øst.

Kommunen har vurderet at hverken tidligere ejer eller Thomas Bygvraa har ikke udnyttet den ansøgte miljøgodkendelse, som blev meddelt 2011. Ejendommen blev godkendt til 320 køer, 139 kalve (0-11 mdr.), 178 kvier (fra 11 mdr), 162 tyrkalve og 3 heste denne godkendelse udløb 24. oktober 2016 og er vurderet til ikke at være udnyttet.

Ansøgning om miljøgodkendelse:

Det planlægges forsat etablere en ny gyllebeholder, møddingsplads, fodersiloer og en asfalteret plads.

Husdyrproduktionen i årsdyr ændres til:

350 malkekøer,

60 kalve (0-6 mdr.),

160 kvier (fra 6 mdr. til kælvning)

60 tyrekalve (40-50 kg) svarende til 577 dyreenheder.

Hermed ansøges der ikke om ny kostald, men udvides i eksisterende bygninger.

Der ansøges om at indsætte goldkøer/kvier i foderladen og lave kostald i den tidligere kviestald. I den gamle kostald ønskes indretningen ændret til dobbelte sengebåse og ved begge ender af kostalden ansøges om at etablere et udendørs foderbord. Der søges endvidere om at etablere en ny gyllebeholder på 4000 m³.

Der produceres i alt 577 DE husdyrgødning på bedriften, hvoraf 62,28 DE afsættes ved græsning, og 346 DE afsættes til biogas anlæg.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Viborg Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 10. juni 2016. Ansøgningen har skema nr. 88556. Godkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningsversion 2.

1.2 IKKE TEKNISK RESUMÉ

Viborg Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af kvægbesætningen på Tingvej 29, 8832 Skals i henhold til de gældende regler¹. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af de fastsatte vilkår.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse samt kommunens bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige virkninger på naturen, miljøet og naboer.

Produktion og arealer

Kvægproduktionen på Tingvej 29 udvider det eksisterende husdyrhold fra 246,92 DE til 576,60 DE. Der udvides til 350 malkekøer, 160 kvier (6 mdr- kælving), 60 kalve (0-6 mdr), 60 tyrekalve (40-50 kg).

Husdyrgødningen udgøres af gylle og dybstrøelse, og der afsættes også 62 DE ved afgræsning. Der udbringes husdyrgødning svarende til 232 DE på 103,85 ha ejede arealer (inkl. 62 DE ved afgræsning) og der afsættes 346 DE til biogasanlæg

Alle udbringningsarealerne ligger indenfor en radius på ca. 4 km fra Tingvej 29. Udbringningsarealer fremgår af bilag 3.

Placering

Ejendommen er placeret i landzone ca. 1 km øst for byen Ulbjerg i det sydvestlige Himmerland. Anlægget udvides med et asfalteret areal på 1.600 m², hvor der placeres kalvevogne/kalvehytter på ca. 450 m². Desuden opføres 5 stk. plansiloer á 700 m², en møddingsplads på 20x20 m, 3 kraftfoder siloer på 30 m³ og en ny gylletank på 4000 m³. Alle anlæg placeres i tilknytning til eksisterende byggeri. Placeringerne fremgår af bilag 1.

Den ny gyllebeholder på 4.000 m³ ønskes placeret 10 m fra skel mod øst, og der søges den 13. december 2016 om dispensation til placeringen (se bilag 1). Miljøgodkendelsen indeholder dispensation til afstandskrav til skel på baggrund af, at der er landbrugspligt på naboarealet mod øst, og arealet fortsat forventes udnyttet til landbrugsdrift. Der stilles vilkår om, at den ny gyllebeholder afskærms mod indsyn fra syd, dvs. fra Tingvej, hvilket indebærer at det eksisterende læhegn skal bibeholdes.

Lugt

Lugtgeneafstandene til nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone overholdes. Nærmeste nabo ligger ca. 690 meter fra ejendommen, hvilket er væsentligt mere end den beregnede ukorrigerede geneafstand på 90 m. Afstand til samlet bebyggelse og byzone er ligeledes væsentligt større end de beregnede geneafstande.

Transporter

Udvidelsen af produktionen på ejendommen vil medføre, at antallet af transportere øges fra ca. 170 til ca. 610 årligt. Stigningen skyldes et større antal gødningstransporter. Da transporterne ikke kommer til at gå gennem et tættere bebygget område vurderer kommunen, at ændringen i antallet af transportere ikke vil give anledning til væsentlige gener.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Nærmeste areal med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug ligger ca. 870 meter syd for anlægget. Der ligger en række ammoniakfølsomme § 3-

---

¹ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (Husdyrloven).

beskyttede moser, heder og overdrev i en afstand på 300 – 1.000 m fra ejendommen. Fælles for alle ammoniakfølsomme naturarealer er, at grænseværdierne for ammoniakdeposition på områderne er overholdt. De nærmeste Natura 2000 områder ligger ca. 2,6 km væk, og beregninger viser, at ammoniakdepositionen fra anlægget på Tingvej 29 er så begrænset, at den ikke vil påvirke Natura 2000 områdets udpegningsgrundlag.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand

Få udbringningsarealer ligger i områder, som er klassificeret som nitratklasse 2. Beregningerne i ansøgningssystemet viser, at kravene til nitratudvaskning til overfladevand er overholdt. Den årlige udvaskning til overfladevand efter udvidelsen er beregnet til 43,5 kg N/ha. En del af udbringningsarealerne tilhørende ejendommen på Tingvej 29 ligger i nitratfølsomt indvindingsopland. Ansøger har valgt at drive sine arealer med 2 % ekstra efterafgrøder ud over Plantedirektoratets krav. Beregningen i ansøgningssystemet viser, at udvaskningen af nitrat til grundvand derved er 46 mg / L.

Udbringningsarealerne afvander til fosforfølsomme Natura 2000 områder, men de generelle krav til fosforoverskud er overholdt,

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som acceptable.

Yderligere vurderes det, at udvidelsen ikke vil have indflydelse på bilag IV-arter, planter eller dyr omfattet af artsfredninger eller optaget på nationale eller regionale rødlistor som findes eller kan forventes at leve i området omkring ejendommen samt på og omkring udbringningsarealerne.

BAT

Viborg Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

1.3 OFFENTLIGHED

Ansøgning om miljøgodkendelse blev offentliggjort den 6. oktober 2016 med frist til at komme med bemærkninger indtil 3. november 2016. Der indkom ingen bemærkninger fra offentligheden i den forbindelse.

Der blev udsendt nabohøring i 3 uger den 7. oktober 2016 med frist til at komme med bemærkninger den 31. oktober 2016. Der indkom bemærkninger vedrørende fredsskov. Ved areal 5-0 er der registreret fredsskov. Behandling af fredsskov er ikke under husdyrloven og sendes videre til Naturstyrelsen.

Udkast til miljøgodkendelse blev udsendt i 6 ugers høring ved naboer den 4. november 2016 og indtil den 16. december 2016. Der blev ikke modtaget bemærkninger/ blev modtaget bemærkninger i denne høringsfase.

Der er den 13. december 2016 til 3. januar 2017 udsendt nabohøring angående ansøgning om dispensation til placering af ny gyllebeholder 10 m fra skel mod øst. Der indkom ingen bemærkninger.

---

2 VILKÅR (SAMLET)

---

1. Ejendommen skal indrettes og drives i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet med de ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsens vilkår.
2. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Tingvej 29, 8832 Skals, samt de udbringningsarealer, der er tilknyttet husdyrproduktionen under CVR nr. 36274638.
3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter godkendelsens meddelelse.
4. Den der er ansvarlig for driften skal underrette kommunen, før landbruget foretager følgende:
  - Ejerskifte af virksomhed
  - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre
  - Indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år
5. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
6. Ny gyllebeholder skal afskærmes mod indsyn fra syd, dvs. fra Tingvej, hvilket indebærer at det eksisterende læhegn skal bibeholdes.
7. Kvægbruget tillades drevet med et dyrehold på maksimalt 578,12 DE, der fordeler sig med 350 malkekøer, 160 kvier (6 mdr-kælvning), 60 årsdyr småkalve (0-6 mdr.), 60 stk tyrekalve (40-50 kg).
8. Den samlede produktion må ikke overstige 578,12 DE på årsplan. Inden for de enkelte husdyrgrupper tillades afvigelser i DE på +/- 5 % på årsplan, så længe det maksimale antal DE ikke overstiges og skal være jævnt fordelt over året.
9. 160 årsdyr kvier 6-27 mdr. (KvKs09) og 35 årsdyr malkeko (KvMa09) skal være udegående i 6 mdr. om året.
10. Der skal anvendes skrabere i kostald, der skal skrubes 6 gange i døgnet. Kostald (tidligere kvie-stald) skal være indrettet med fast gulv, 2% hældning og skrab hver 2. time.
11. Staldindretning og dyrenes placering skal i øvrigt være som beskrevet i tabel 3 og som oplyst i IT-ansøgningen.
12. Det årlige energiforbrug skal registreres, og der skal iværksættes foranstaltninger med henblik på minimering af energiforbruget. Registrering skal kunne fremvises ved tilsyn på ejendommen.
13. Al vask af materiel anvendt til marksprøjtning skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevand til gyllebeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning/spildevand. Vask af sprøjteudstyr både indvendigt og udvendigt kan også foregå i marken med medbragt rent vand.
14. Der skal foreligge dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald f. eks. i form af kvitteringer fra de aftagende firmaer.

15. Olier og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydelig mærket med angivelse af indhold. Oplag må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak.
16. Oplagspladsen skal være afskærmet mod nedbør og indrettes eventuelt med fald, fordybning eller opkant så en mængde, mindst svarende til indholdet af den største beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.
17. Tankning skal til enhver tid ske under opsyn på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
18. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for alle, der færdes på bedriften.
19. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås.
20. Påfyldningspladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter perioden med daglig påfyldning af gylle er afsluttet og derudover efter enhver aktivitet.
21. Der skal til stadighed være kapacitet på 1.500 m³ flydende husdyrgødning på ansøgers anden ejendom til rådighed for produktionen på Tingvej 29.
22. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal ejeren af ejendommen få udarbejdet en handlingsplan for nedbringning af generne. Handlingsplanen skal godkendes af Viborg Kommune, og derefter gennemføres. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.
23. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse som minimum er i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
24. Der skal løbende foretages observationer, således angreb af skadedyr opdages. Ved angreb skal der igangsættes tiltag til bekæmpelse af skadedyr.
25. Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles.
26. Såfremt der indkommer klager over støj fra produktionsanlæg og dertil knyttede aktiviteter, kan Viborg Kommune for ansøgers regning indhente dokumentation for, at støjkravene i Miljøstyrelsens vejledning om eksternt støj fra virksomheder overholdes.
27. Fodersiloer skal indrettes således støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.
28. Arealerne skal dyrkes med 2 % ekstra efterafgrøder ud over plantedirektoratets krav.
29. Der skal være en dyrkningsfri bræmme på mindst 2 meter omkring den beskyttede sø på mark 35.
30. Dyretrykket på bedriftens udbringningsarealer må ikke overstige 2,22 DE/ha.
31. I forbindelse med tilsyn skal bedriften redegøre for, hvad der er indført af renere teknologi samt i hvilket omfang, der er sket substitution til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

32. Ved ophør af dyreholdet skal stalde, gyllekanaler, ensilageplads og andre områder med foderopbevaring tømmes og rengøres. Olie- og kemikalierester skal fjernes i overensstemmelse med Viborg Kommunes regulativ.
33. I forbindelse med afholdelse af tilsyn skal mælkeproduktionsopgørelse, slagterifregninger, opgørelser fra destruktionsanstalt eller lignende for hele den animalske produktion på bedriften, dækkende de sidste 3 års produktion, være til rådighed for tilsynsmyndigheden.

3 GENERELLE FORHOLD

3.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET

Miljøgodkendelsen gælder for husdyrbruget på Tingvej 29, 8832 Skals, og gælder for alle landbrugs-mæssige aktiviteter knyttet til ejendommen og den tilhørende husdyrproduktion med CHR nr. 41617. Ejendommen har CVR nr. 36274638.

Thomas Bygvraa ønsker at udvide husdyrholdet på Tingvej 29. Dyreholdet ved ansøgt produktion er præsenteret i tabel 1.

Tabel 1: Oversigt over ansøgt dyrehold.

Ansøgt drift		
Dyre kategori	Antal	DE
Årskøer	350	483,8
Småkalve, årsdyr (0 – 6 mdr.)	60	16,22
Kvier, årsdyr (6 mdr. – kælving)	160	76,19
Tyrekalve stk. (40-50 kg)	60	0,39
I alt		576,6

Thomas Bygvraa har overtaget gården og ønsker at ændre ejendommens dyrehold i de eksisterende kostalde. Der indsættes goldkøer/kvier i folderladen og der laves kostald i den tidligere kviestald.

Husdyrbruget råder over en eksisterende gyllebeholder på 1.200 m³ og en gyllebeholder på St. Torupvej 3 på 1.500 m³ (ansøgers ejendom). I forbindelse med udvidelsen søges om etablering af en ny gyllebeholder på 4.000 m³, og der etableres en møddingsplads på 20x20 m til ca. 400 m³.

Udbringningsarealerne ligger spredt og indenfor en radius på 4 km fra ejendommen og afvander via Gjørup Bæk og Ulbjerg Møllebæk til Lovns Bredning eller via Simested Å og mindre vandløb til Hjarbæk Fjord. I oplandet til Hjarbæk Fjord er der faldende dyretryk.

3.2 MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG, AREALER, EJERFORHOLD

Ændring af anlæg skal meldes til Viborg Kommune, som afgør om ændringerne på bedriften udløser krav om tillæg til denne miljøgodkendelse. Skift i ejerforhold for ejendommen skal desuden meddeles til kommunen.

Ligeledes skal udskiftning af arealer anmeldes til kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse såfremt Viborg Kommune vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare, jf. § 25 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Dette er gældende indtil 1. marts 2017 hvorefter arealerne overgår til generelle regler og ikke længere skal anmeldes til kommunen.

Viborg Kommune har vurderet, at udvidelsen af kvægproduktionen på Tingvej 29, 8832 Skals, indebærer, at der skal udarbejdes en godkendelse i henhold til husdyrlovens § 12, stk. 2.

Virksomheden må ikke foretage godkendelsespligtige bygnings- eller driftsmæssige ændringer eller udvidelser i forhold til denne godkendelse, før dette er vurderet i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

3.3 GYLDIGHED

Udvidelsen skal være gennemført og udnyttet inden 3 år fra godkendelsens meddelelse. Ansøger har anmodet om en 3-årig etableringsperiode, da udvidelsen af husdyrholdet skal ske på baggrund af eget opdræt.

3.4 RETSBESKYTTELSE

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Kommunen kan dog i særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år, jf. § 40, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

3.5 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2024.

GENERELLE VILKÅR

På baggrund af ovenstående afsnit fastsættes følgende generelle vilkår:

33. Ejendommen skal indrettes og drives i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet med de ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsens vilkår.
34. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Tingvej 29, 8832 Skals, samt de udbringningsarealer, der er tilknyttet husdyrproduktionen under CVR nr. 36274638.
35. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter godkendelsens meddelelse.
36. Den der er ansvarlig for driften skal underrette kommunen, før landbruget foretager følgende:
  - Ejerskifte af virksomhed
  - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre
  - Indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år
37. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.

4 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

4.1 BYGGE- OG BESKYTTELSESLINIER, FREDNINGER MV.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ejendommen ligger i landzonen ca. 1.000 m. øst for Ulbjerg og ca. 3,5 km øst for Lovns Bredning og Hjarbæk Fjord. Den nærmeste nabo, Tingvej 31, er en ejendom med landbrugspligt. Den nærmeste nabo uden landbrugspligt, Tingvej 42, ligger ca. 670 m sydøst for ejendommen, hvorved kravene i Husdyrlovens § 20 overholdes.

Der er søgt om dispensation for placering af gyllebeholder minimum 10 m fra skel. De øvrige afstands-krav i husdyrlovens §§ 6 og 8 er overholdt.

Tabel 2. Aktuelle afstande samt afstandskrav.

	Afstand [m]	Afstandskrav [m]
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	25
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 600	50
Vandløb, dræn og søer	> 750 m	15
Offentlig vej og privat fællesvej	9 m	15
Levnedsmiddelvirksomhed	Ikke relevant	25
Beboelse på samme ejendom	Ca. 20 m *	15
Naboskel	10 m	30
Nabobeboelse	Ca. 65 m **	50

* Afstand fra stuehus til driftsbygning, som inddrages til dyrehold.

** Afstand fra ny gyllebeholder til nabobeboelse

Ejendommen ligger ikke indenfor særlige beskyttelsesområder, kulturhistoriske værdier, fredninger eller kystnærhedszoner.

Den primære tilkørselsvej er en nord-syd-gående grusvej til Tingvej, som kun anvendes af ejer og naboejendommen, hvor der drives et mindre landbrug.

Ejendommen er afskærmet mod indsyn fra øst af et læhegn.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Husdyrbrugets anlæg ligger udenfor fredninger, strand- klit-, sø- å- og fortidsmindebeskyttelseslinier samt udenfor kirke- og skovbyggelinier. Som det fremgår af tabel 2 er alle afstandskrav i henhold til §§ 6 og 8 i Husdyrloven overholdt – med undtagelse af afstandskrav til privat fællesvej og til naboskel.

Den ny gyllebeholder på 4.000 m³ ønskes placeret minimum 10 m fra skel mod øst, og der er den 13. december 2016 søgt om dispensation til placeringen. Der meddeles dispensation til placering (se bilag 1) på baggrund af, at der er landbrugspligt på naboarealet mod øst, og arealet fortsat forventes udnyttet til landbrugsdrift. Der stilles vilkår om at indsynet til den ny gyllebeholder afskærmes fra syd - fra Tingvej, hvilket indebærer at den sydligste del af eksisterende læhegn skal bibeholdes.

Viborg Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil forringe de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative værdier i området.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv

38. Ny gyllebeholder skal afskærmes mod indsyn fra syd, dvs. fra Tingvej, hvilket indebærer at det eksisterende læhegn skal bibeholdes.

4.2 PLACERING I LANDSKABET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ejendommen på Tingvej ligger i et åbent landskab præget af spredt af landbrugsbebyggelse og omgivet af et større plantageområde mod nord, øst og syd - C. E. Flensborgs Plantage – og et mindre plantageområde ind mod Ulbjerg. Området omkring ejendommen er generelt præget af fredede fortidsminder i form af gravhøje. Nærmeste gravhøj ligger 300 m syd for ejendommen. I området omkring ejendommen er markskel markeret med levende hegn.

Den ny gylletank på 4.000 m³ bliver etableret i grå beton med højde på 4 m og diameter på 36 m. Gylletanken ønskes opført øst for staldanlægget, nord for eksisterende gylletank, ca. 10 m fra skel.

Ansøger begrundet valget af bygningernes placering med, at han ikke ønsker at opbevare husdyrgødning og fodermidler i umiddelbar nærhed af hinanden. Produktionen sker i overensstemmelse med Arlagårdens koncept. En placering af gylletanken på nordsiden af ejendommen er ikke ønskelig, da ensilagesiloer placeres her. En placering vest for anlægget forhindres af et nedgravet jordvarmeanlæg, og her vil en gylletank også blive meget synlig fra offentlig vej. Ansøger ønsker desuden at placere gylletankene ved siden af hinanden af hensyn til transporten med husdyrgødning.

Ejendommens nyanlæg afskærmes af et levende hegn langs Ll. Torupvej, hvilket især skærmer indsynet til den ny gylletank og til plansiloerne. Der er derimod indsyn til det projekterede staldanlæg fra syd (fra Tingvej) og fra vest (fra Ll. Torupvej). Skov- og plantageområder, som ligger 2-300 m fra anlægget, skærmer mod indsynet fra sydvest og nord, og der er ingen bebyggelse på markarealerne mellem anlægget og de pågældende skov- og plantageområderne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ejendommen på Tingvej 29 er i henhold til kommuneplanen placeret i landzone. Ejendommen vurderes at fremtræde som en samlet enhed i landskabet, og således at ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer udgør en hensigtsmæssig helhed. Ejendommen ligger trukket tilbage fra både Tingvej og Ll. Torupvej, som er offentlige veje.

Beskyttede jord- eller stendiger: Der er generelt mange sten- og jorddiger i området. Disse er hovedsageligt placeret i markskel og langs kanten af skove og lysåbne naturområder. Der er dog ingen diger i

umiddelbar nærhed af bygningerne på Tingvej 29. Det nærmeste dige ligger ca. 800 m sydvest for staldbygningerne og berøres ikke af udvidelsen.

Der ligger inden for en afstand af 1.000 meter fra ejendommen i alt 10 naturområder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 (heder, overdrev, en fersk eng og en sø). Nærmeste naturområde er en hede, der ligger ca. 280 meter nordøst for anlægget.

Ovenstående er inddraget i kommunens samlede vurdering af husdyrbrugets placering i landskabet.

På den baggrund vurderer kommunen, at det landskabelige indtryk af ejendommen ikke vil blive påvirket væsentligt af de ny anlæg i forbindelse med udvidelsen.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles ikke vilkår for husdyrhold og staldindretning

5 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

5.1 HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forbindelse med udvidelsen af kvægproduktionen på Tingvej 29 ønsker Thomas Bygvraa at ændre ejendommens dyrehold i de eksisterende kostalde. Der indsættes goldkøer/kvier i foderladen og der laves kostald i den tidligere kviestald.

Desuden placeres der kalve i kalvehytter på befæstet areal med gødningsopsamling. Produktionen i ansøgt drift fremgår af tabel 3.

Thomas Bygvraa har valgt delvist at drive malkekvægsproduktionen med forlænget laktation og inseminering med kønssorteret sæd.

Tabel 3. Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
KvMa08	Malkeko, tung race, Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nudrift	130	179,70
		Ansøgt	171	236,37
KvKs09	Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælving), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	63	30,00
		Ansøgt	160	76,19
KvSm02	Småkalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Nudrift	32	8,65
		Ansøgt	0	0,00
KvTk01	Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	60	0,39
KvKs15	Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælving), Spaltegulvbokse	Nudrift	60	28,57
		Ansøgt	0	0,00
KvSm01	Småkalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	60	16,22
KvMa09	Malkeko, tung race, Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	47	64,97
KvMa05	Malkeko, tung race, Sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	132	182,46

Tabel 4: Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Staldsystemkoder er forklaret i den ovenstående tabel. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årsso*	Antal DE
						Ind	Ud		
kostald	Nej	KvMa08	Nudrift	110	0			10120,00	152,05
			Ansøgt	171	0			10120,00	236,37
Ungdyrstald	Nej	KvKs09	Nudrift	0	0	6,00	27,00		0,00
			Ansøgt	70	0	6,00	27,00		33,33
		KvSm02	Nudrift	32	0	0,00	6,00		8,65
			Ansøgt	0	0	0,00	6,00		0,00
		KvTk01	Nudrift	0	0	40,00	220,00		0,00
			Ansøgt	60	10	40,00	50,00		0,39
Tidl. Kvier	Nej	KvKs15	Nudrift	20	0	6,00	27,00		9,52
			Ansøgt	0	0	6,00	27,00		0,00
Tidl. Kvier (løbestald)	Nej	KvKs15	Nudrift	40	0	6,00	27,00		19,05
			Ansøgt	0	0	6,00	27,00		0,00
Tidl. Goldkøer	Nej	KvMa08	Nudrift	20	0			10120,00	27,65
			Ansøgt	0	0			10120,00	0,00
Kvier	Nej	KvKs09	Nudrift	63	0	6,00	27,00		30,00
			Ansøgt	0	0	6,00	27,00		0,00
Kalveplads	Nej	KvSm01	Nudrift	0	0	0,00	6,00		0,00
			Ansøgt	60	0	0,00	6,00		16,22
Foderlade/goldkøer/Kvier	Nej	KvMa09	Nudrift	0	0			10120,00	0,00
			Ansøgt	35	0			10120,00	48,38
		KvKs09	Nudrift	0	0	6,00	27,00		0,00
			Ansøgt	90	0	6,00	27,00		42,86
kostald (tidligere kviestald)	Nej	KvMa05	Nudrift	0	0			10120,00	0,00
			Ansøgt	132	0			10120,00	182,46
Velfærdsafsnit	Nej	KvMa09	Nudrift	0	0			10120,00	0,00
			Ansøgt	12	0	24,00	25,00	10120,00	16,59
Sum			Nudrift						246,92
			Ansøgt						576,60
Ændring alle produktioner:								329,68	

Staldafsnit hvor der er dyr i ansøgt drift er beskrevet nedenfor.

Kostald:

Den eksisterende kostald er en sengestald med spaltegulv med kanal, bagskyl eller ringkanal. Der skrubes 6 gange i døgn, hvilket forventes at give en ammoniakreducerende effekt på ca. 25 % i forhold til referenceanlæg. Der er efter renoveringen vil der være 178 sengebåse og der er plads til 171 malkekøer.

Ungdyrstald

Den eksisterende ungdystald er indrettet med dybstrøelse i hele arealet. Der er plads til 70 kvier (6 mdr-kælvning).

Kalveplads

Kalvepladsen er indrettet med dybstrøelse i hele arealet. Der er plads til 60 kalve i hytter (0-6 mdr.)

Foderlade/goldkøer/kvier

Stalden er indrettet med dybstrøelse i hele arealet. Der er plads til 35 køer og 90 kvier (6 mdr-kælvning).

Kostald (tidl. kviestald)

Den tidligere kviestald er en sengestald med fast gulv, 2% hældning og skrabning hver 2. time. Stalden er indtastet som renovering af stald i it-ansøgningssystemet. Efter renoveringen vil der være 132 sengebåse og plads til 132 malkekøer.

Velfærdsafsnit

Stalden er indrettet med dybstrøelse i hele arealet. Der er plads til 12 køer.

Staldafsnit hvor der ikke er dyr i ansøgt drift er ikke beskrevet.

Ansøger har fravalgt sengestald med spalter og ringkanal med forsuring, fordi han ønsker at anvende sand i sengebåsene af dyrevelfærdsmæssige årsager. Sand i sengebåsene harmonerer dårligt med ringkanal med forsuring, idet sandet har tendens til at aflejre sig i kanalerne. Staldsystemet etableres i stedet med skrabere, der kontinuerligt skraber gyllen ud af stalden. Ansøger har desuden overvejet omlægning til økologisk drift, hvilket ikke vil være muligt, hvis de eksisterende midler til gylleforsuring skal anvendes.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Husdyrholdet på ejendommen vil med den tilladte fleksibilitet i dyreholdet (se vilkår nedenfor) ikke føre til væsentlige påvirkninger af omgivelserne.

Kostald (tidligere kviestald) renoveres til sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time. Stalden renoveres i henhold til teknologiblad. Staldtypen vurderes at være BAT for malkekøer. I den eksisterende nye kostald er sand. Sand betragtes som dybstrøelse og vil ligeledes være BAT.

Eksisterende kostald er en sengestald Der er spalter med skabere. Skraberne reducerer ammoniakfordampningen med 25%.

De resterende stalde er med dybstrøelse hele arealet

Overordnet vurderer Viborg Kommune, at husdyrholdet med de givne staldsystemer kan leve op til kravene i lovgivningen. Desuden vurderes det, at den tilladte fleksibilitet ikke vil give problemer i forhold til lovens krav.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for husdyrhold og staldindretning:

39. Kvægbruget tillades drevet med et dyrehold på maksimalt 578,12 DE, der fordeler sig med 350 malkekøer, 160 kvier (6 mdr-kælvning), 60 årsdyr småkalve (0-6 mdr.), 60 stk tyrekalve (40-50 kg).
40. Den samlede produktion må ikke overstige 578,12 DE på årsplan. Inden for de enkelte husdyrgrupper tillades afvigelser i DE på +/- 5 % på årsplan, så længe det maksimale antal DE ikke overstiges og skal være jævnt fordelt over året.
41. 160 årsdyr kvier 6-27 mdr. (KvKs09) og 35 årsdyr malkeko (KvMa09) skal være udegående i 6 mdr. om året.
42. Der skal anvendes skrabere i kostald, der skal skrubes 6 gange i døgnet. Kostald (tidligere kviestald) skal være indrettet med fast gulv, 2% hældning og skrab hver 2. time.
43. Staldindretning og dyrenes placering skal i øvrigt være som beskrevet i tabel 3 og som oplyst i IT-ansøgningen.

5.2 VENTILATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er naturlig ventilation i alle staldafsnit.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Naturlig ventilation er BAT. Der stilles ikke særlige vilkår til ventilation.

5.3 FODRING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ensilage vil efter udvidelsen blive opbevaret i plansiloer med fast bund og fald mod afløb - i alt ca. 1.666 m³ samt i markstakke.

Indkøbt foder opbevares i bygningen foderlade/goldkøer/kvier.

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring. Der tages analyser af grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Viborg Kommune vurderer, at der med den planlagte opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig øget påvirkning af omgivelserne i forhold til nudrift. Der er ikke anvendt særlige fodertiltag ud over foderoptimering med hensyn til tilvækst og mælkeydelse. Der stilles ikke yderligere vilkår til fodring, idet emissionen fra husdyrholdet vurderes at være reduceret tilstrækkeligt ved andre tiltag, se afsnit om BAT.

5.4 ENERGI- OG VANDFORBRUG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Energiforbruget på ejendommen er beskrevet i tabel 4. Udvidelsen af husdyrproduktionen fører til en forøgelse i elforbruget på 100 % i forhold til det nuværende forbrug.

Tabel 5. Energiforbrug ved nudrift og ansøgt drift.

	Nudrift	Ansøgt drift
El	75.000 kWh	150.000 kWh
Diesel	15.000 l	15.000 l
Fyringsolie	1.500 l	0 (der etableres jordvarme)
Gas	1 fl	1 fl

Vandforbruget er beregnet ud fra normtal for kvægbrug og er præsenteret i tabel 5. Ejendommen forsynes med vand fra eget vandindvindingsanlæg.

Tabel 6. Vandforbrug ved nudrift og ansøgt drift.

	Nudrift [m ³ /år]	Ansøgt drift [m ³ /år]
Drikkevand inkl. spil	4.745	10.000
Vask af stalde og maskiner	560	1.000
Årligt vandforbrug	5.305	10.000

Jordvarmeanlæg leverer varme til stuehus – ikke til produktionen. Med hensyn til gas bruges der mindre end 1 flaske pr. år til afhorning af kalve.

Da der er naturlig ventilation af staldene, anvendes der ikke energi hertil. Der spares energi ved varmegenvinding af varme fra mælkekøler.

Den forbedrede logistik mellem foderopbevaring, blandeanlæg og stalde vil indebære et relativt lavt dieselforbrug.

Der opsættes energisparepærer i staldene, og vand fra vask af malkeanlæg genbruges til vask af malkestald. Drikkevandsinstallationer efterses og rengøres jævnligt med henblik på at undgå spild, og lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Energiforbrug registreres.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Viborg Kommune vurderer, at energi- og vandforbrug er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens produktion. Det påpeges dog, at der skal være en generel fokus på minimering af vand- og energiforbrug på ejendommen, hvilket er baggrunden for det stillede vilkår.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for energi- og vandforbrug:

44. Det årlige energiforbrug skal registreres, og der skal iværksættes foranstaltninger med henblik på minimering af energiforbruget. Registrering skal kunne fremvises ved tilsyn på ejendommen.

5.5 SPILDEVAND HERUNDER REGNVAND

Det årlige forbrug af vand til rengøring af stalde, malkerum og maskiner på Tingvej 29 er ca. 1.000 m³. Vaskevandet ledes til gyllebeholder.

Afløbsforhold fremgår af bilag 1.

Afløb fra plansiloer ledes til eksisterende samlebrønd, hvorfra det enten anvendes til udsprinkling på marker eller pumpes videre til eksisterende gylletank. Der opsamles i alt 5 m x 14 m x 50 m x 0,4 m = 1.400 m³ pr. år.

Afløb fra kalvevogn på den ny asfaltplads opsamles og føres til eksisterende fortank og videre til gylletank. Der opsamles i alt $30 \text{ m} \times 15 \text{ m} \times 0,4 \text{ m} = 180 \text{ m}^3$ pr. år.

Der opsamles årligt ca. $20 \text{ m} \times 20 \text{ m} \times 0,7 \text{ m} = 280 \text{ m}^3$ fra møddingsplads som ledes til gyllesystem og derefter til gyllebeholderne.

Regnvand fra den ny asfaltplads ledes til dræn/grøft sammen med tagvand fra alle eksisterende bygninger. Vand fra de øvrige befæstede arealer løber til den omgivende jord.

Der bliver i den nuværende produktion anvendt ca. 10 m^3 vand/år til vask af maskiner og redskaber uden gødningsrester. Vask af maskiner sker på pladsen ved kalvepladsen.

Tabel 7. Spildevand

Spildevandstyper	m^3 /år før udvidelse	m^3 /år efter udvidelse	Afledes til
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	-	1000 m^3	Gyllebeholder
Møddingsplads	0 m^3	280 m^3	Gyllebeholder
Afløb fra plads med kalvehytter		180 m^3	Gyllesystem
Plansiloer		1400 m^3	Udsprinkles
Sanitært spildevand fra stuehus	200 m^3	200 m^3	Septiktank

Udkørsel af gødning og sprøjtning sker ved maskinstation. Mængden af vaskevand til maskiner og redskaber vil ikke stige i forbindelse med udvidelsen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Viborg Kommune vurderer, at kapaciteten i gyllebeholderen er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand herunder regnvand, der hører til den ansøgte drift, jf afsnit om gødningsproduktion.

Viborg Kommune vurderer, at der skal etableres en fast kant om den del af asfaltpladsen, hvor kalvevognene placeres (ca. 450 m^2), og at der skal ske opsamling af regnvand til gylletank fra dette område, fordi der ikke kan undgås spild af husdyrgødning fra kalvevognene.

Da maskiner til håndtering af husdyrgødning og sprøjtemidler ikke bliver vasket på ejendommen, vurderes det ikke at være nødvendigt med en vaskeplads med opsamling af vaskevand. Der stilles dog vilkår om etablering af vaskeplads med opsamling, såfremt der ikke længere anvendes maskinstation.

Viborg Kommune vurderer, at den samlede håndtering af spildevand herunder regnvand sker på for-svarlig vis.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for spildevandshåndtering:

45. Al vask af materiel anvendt til marksprøjtning skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevand til gyllebeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning/spildevand. Vask af sprøjteudstyr både indvendigt og udvendigt kan også foregå i marken med medbragt rent vand.

5.6 AFFALD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Forbrændingseget affald opbevares i storsække i lade, og der bortskaffes uændret ca. 1 m³/måned i ansøgt drift. Der bortskaffes desuden ca. 1.000 kg plastik/år til Revas. Affaldsplast opbevares i indendørs køresilo. Plastik og forbrændingseget affald bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ.

Kemikalier opbevares i aflåst rum med fast bund. Der anvendes uændret ca. 110 l/år. Tom emballage returneres til kommunens modtageordning. Evt. rester leveres til kommunens modtageordning for farligt affald.

Medicinalaffald opbevares i stald. Medicinrester og tom emballage (ca. 200 flasker pr. år) returneres til dyrlæge eller leveres til kommunens modtageordning for farligt affald.

Døde dyr opbevares ved siden af eksisterende gyllebeholder (1.200 m³) og tildækkes med kadaverkappe. Døde dyr afhentes af DAKA 20 gange om året.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen. Derfor skal affaldsproduktionen på ejendommen registreres efter de gældende regler, og bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med kommunes affaldsregulativ for erhverv.

Viborg Kommune vurderer, at der ikke vil være problemer med hensyn til affaldsopbevaring og -bortskaffelse fra Tingvej 29, og at de generelle regler er tilstrækkelige til at regulere affaldshåndteringen på ejendommen.

I forbindelse med tilsyn på ejendommen skal dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald kunne fremvises, hvilket er baggrunden for det fastsatte vilkår.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår i forhold til affaldshåndtering:

46. Der skal foreligge dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald f. eks. i form af kvitteringer fra de aftagende firmaer.

5.7 RÅVARER OG HJÆLPESTOFFER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Dieselolie opbevares i tank, der er placeret indendørs på befæstet areal i maskinhus. Det drejer sig om en overjordisk plastiktank placeret på et område afgrænset af kant, så spild kan opsamles. Der bruges ingen fyringsolie på ejendommen, da der er installeret jordvarmeanlæg.

Tabel 8. Fyrings- og dieselolietanke.

Olietanktype	Størrelse [l]	Årgang
Dieselolietank, maskinhus	2.600	2006

Der opbevares ca. 200 l rengøringsmidler til brug for malkeanlægget. Rengøringsmidler til malkeanlægget opbevares i malkeum. Rengøringsmidler opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne er tydeligt mærkede med angivelse af indholdet. Desinfektionsmidlerne opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne er tydeligt mærkede med angivelse af indholdet.

Der forefindes ikke sprøjteudstyr på ejendommen.

Medicin opbevares i køleskab.

Der opbevares ikke smøreolie på ejendommen. Olieskift m.m. foretages af autoriseret værksted

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Viborg Kommune vurderer, at der med de stillede vilkår er foretaget de nødvendige tiltag for at minimere risikoen for forurening af omgivelserne.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for håndtering af råvarer og hjælpestoffer:

47. Olier og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydelig mærket med angivelse af indhold. Oplag må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak.
48. Oplagspladsen skal være afskærmet mod nedbør og indrettes eventuelt med fald, fordybning eller opkant så en mængde, mindst svarende til indholdet af den største beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.
49. Tankning skal til enhver tid ske under opsyn på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

5.8 DRIFTSFORSTYRELSELLER UHELD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

På landbrugsejendomme kan der være risici inden for primært følgende områder:

- Brand
- Gylleudslip fra gyllebeholder samt lækager på gyllesystem

- Uheld ved gylleudbringning
- Strømsvigt
- Oliespild
- Kemikaliespild

For at sikre, at der er procedurer for, hvad der skal foretages i tilfælde af uheld, er der udarbejdet en beredskabsplan for anlægget i nudriften.

Beredskabsplanen indeholder:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag til at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, som skal alarmeres og hvordan
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mv.
- En opgørelse over materiel som er tilgængelig på bedriften, eller som kan anskaffes med kort varsel, som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø

Beredskabsplanen vil være tilgængelig på en fast plads med nem adgang hertil for bl.a. medarbejdere, som vil blive vejledt i beredskabsplanen.

For at minimere omfanget af eventuelle uheld, er der ophængt vejledning til hvem der skal underrettes og disses telefonnumre.

Beredskabsplan vil blive opdateret med den ansøgte udvidelse.

Af nedenstående fremgår en beskrivelse af mulige uheld med oplysning om, hvilke tiltag der er iværksat for at forebygge uheld, samt oplysning om, hvad der vil blive iværksat i tilfælde af uheld.

Beskrivelse af risikominimering

- Anlæg og tekniske installationer renses, vedligeholdes og udskiftes i en sådan grad at der sikres korrekt brug og effekt
- For at minimere risikoen for uheld, udføres opgaver der kan give anledning hertil under opsyn
- Alle ansatte introduceres grundigt til deres arbejde

Brand - Forebyggende foranstaltninger:

- Der forefindes brandslukkere i de enkelte bygninger
- Alle elinstallationer efterses hvert 5. år.

Akut håndtering ved uheld:

- Ved brand kontaktes alarmcentralen

Gylleudslip fra gyllebeholder samt lækager på gyllesystem - Forebyggende foranstaltninger:

- Gyllebeholderne er stabile og kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Beholdernes bund og vægge er tætte.
- Gyllebeholderne er underlagt 10 års beholderkontrol, hvilket vil minimere risikoen for sprængning af beholderne
- Lagrene tømmes hvert år så meget som muligt og inspiceres visuelt

Akut håndtering ved uheld:

- Alarmcentralen kontaktes, og evt. tilkaldes slamsuger
- Kommunen kontaktes

- Sker der brud på tanken eller lign. søges gyllestrømmen i første omgang dæmmet op med halmballer/jordvold.
- På ejendommen er der grave-/læsegrej samt bigbatter, der vil kunne anvendes til at inddæmme gylleudslip

Uheld ved gylleudbringning

- Gylle udbringes i henhold til gældende regler således, at der ikke er risiko for, at gylle løber til dræn eller vandløb.

Akut håndtering ved uheld:

- Alarmcentralen kontaktes, og evt. tilkaldes slamsuger
- Kommunen kontaktes
- Ved uheld er der mulighed for pumpning af gylle til anden gyllevogn
- Ved overfladeafstrømning med gylle søges strømmen i første omgang dæmmet op med halmballer/jordvold.

Strømsvigt

- Der forefindes nødgenerator på ejendommen.

Oliespild - Akut håndtering ved uheld:

- Spild af olie vil straks det konstateres blive opsamlet med opsugende materialer.

Kemikaliespild - Forebyggende foranstaltninger (på ansøgningstidspunktet ingen kemikalier):

- Kemikalier opbevares i lukkede beholdere i maskinhuset/kemikalierum mv.
- Maskinhuset er indrettet med fast underlag bestående af (beton mv.)
- Der forefindes ikke afløb i maskinhuset.
- Der findes opsugende materiale (kattegrus, savsmuld mv.) i maskinhuset, som anvendes ved spild af kemikalier.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der stilles vilkår om, at en beredskabsplan i overensstemmelse med ovenstående retningslinjer skal foreligge på bedriften.

Viborg Kommune vurderer, at en beredskabsplan for Tingvej 29 og tiltag foretaget i forlængelse af denne, i tilstrækkeligt omfang vil minimere risikoen for uheld på bedriften.

Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkelig at anmelde dette til: **Alarmcentralen, tlf.: 112** og efterfølgende straks at underrette: **Viborg Kommune, Miljøforvaltningen, tlf.: 87 87 87 87.**

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for driftsforstyrrelser og uheld:

50. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for alle, der færdes på bedriften.

6 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

6.1 GØDNINGSTYPER OG MÆNGDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Den årlige produktion af gylle fra husdyrholdet på Tingvej 29 er beregnet til 9550 m³ inklusiv vaskevand og regnvand i gyllebeholdere.

Desuden produceres der fast gødning svarende til 97,07 DE i dybstrøelse, og 62,28 DE afsættes ved afgræsning inden for udbringningsarealet. Tabel 7 viser den flydende gødnings næringsstofindhold, mængden afsat ved afgræsning samt afsat til biogasanlæg

Tabel 9. Gødningsproduktion, -afsætning og -anvendelse i ansøgt drift.

	Kg kvælstof	Kg fosfor	Dyreenheder
Produceret kvæggylle (rågylle)*	41885,60	6288,57	418,83 DE
Dybstrøelse*	10481,78	1503,56	97,07 DE
Afsat ved græsning	6863,09	886,80	62,28 DE
Produceret gødning i alt	93.832,62	13.873,99	578,18 DE
Rågylle afsat til biogasanlæg	34602,15	5195,06	346,0 DE

* tilføres bedriftens udbringningsarealer

Ansøger har en eksisterende aftale om afsætning af 18 DE ubearbejdet kvæggylle til Tingvej 27, 8832 Skals. Arealerne under denne aftale er § 16-godkendt i forbindelse med den tidligere miljøgodkendelse af Tingvej 29 af den 26. 03. 2008. Denne aftale benyttes ikke umiddelbart, i stedet for sendes husdyrgødningen til biogasanlæg.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ved afsætning af 346 DE til biogasanlæg og 232 DE (gylle + dybstrøelse + afsat ved græsning) på 103,85 ha. Det svarer til 2,24 DE/ha. Dermed vil det generelle harmonikrav være overholdt.

Den forliggende § 16-godkendelse af udbringning af 18 DE ubearbejdet kvæggylle på 38,6 ha tilhørende Tingvej 27, 8832 Skals. Arealerne lå tidligere i nitratklasse 2 og 3. Eventuel kommende tilførsel af husdyrgødning vil være uændret, og driften af aftalearealerne skal fortsat ske i overensstemmelse med vilkårene i den eksisterende miljøgodkendelse. Hvis det ønskes at ændre vilkårene skal arealerne indsendes og vurderes igen.

6.2 FLYDENDE HUSDYRGØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ifølge beregninger er den årlige produktion af flydende gødning 10.470 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene. Derudover opsamles i alt 340 m³ fra areal omkring kalvevogne og møddingsplads. Der opsamles således i alt 10.810 m³ pr. år.

Gyllen ledes først til den eksisterende gyllebeholder på 1.200 m³ og ny gyllebeholder på 4.000 m³ og transporteres eventuelt videre til gyllebeholder på St. Torupvej 3.

Ifølge ansøgningsmaterialet udgør den samlede opbevaringskapacitet ejendommen 7.600 m³, jf. tabel 9, hvilket svarer til 9,5 (7.600/9550 x 12) måneders opbevaring.

Ejendommens gyllekapacitet er i ansøgt drift fordelt på en eksisterende og en ny gyllebeholder på Tingvej 29, en forpagtet beholder på St. Torupvej 3 og kapacitet i fortank og gyllekanaler i staldene. De 2 beholdere på Tingvej 29 fremgår af situationsplan, bilag 1, og alle 3 beholdere fremgår af bilag 6 med transportveje. Gyllebeholderne har naturligt flydelag.

Tabel 10. Gødningsopbevaring.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Kapacitet [m ³]	Pumpesystem fra beholder til gyllevogn
Gyllebeholder, Tingvej 29	1991	1.200 m ³	Kran på mobilt separationsanlæg, hvorfra væskefraktion pumpes videre til ny gyllebeholder.
Fortank, gyllekanaler		900 m ³	-
Ny gyllebeholder uden fast overdækning, Tingvej 29	2017	4.000 m ³	Kran på gyllevogn
Gyllebeholder, St. Torupvej 3	1995	1.500 m ³	
I alt		7.600 m ³	

Der er ingen elektriske pumper på lagertankene, og den elektriske pumpe i fortanken kører kun under opsyn. Omrøring af gylle sker kun kort tid før udbringning.

Pumpning af gylle til gyllevogne varetages af maskinstation og sker med udstyr, der forhindrer tilbagemøb.

Når der anvendes sand i staldene, betyder det, at der aflejres sand i den første lagertank på 1.200 m³. Det er derfor nødvendigt, at gyllebeholderen indrettes således, at der er mulighed for at nedsænke materiel, der kan tømme tankene for sand. Ansøger har på denne baggrund fravalgt fast overdækning af denne gyllebeholder.

Der føres logbog over flydelaget på gyllebeholderen og skulle der mod forventning ikke være et tilfredsstillende flydelag, vil dette blive etableret med snittet halm, dybstrøelse el.lign.

Gyllebeholdere er tilmeldt 10-års beholderkontrol.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Viborg Kommune vurderer, at kapaciteten i gylletankene er tilstrækkelig i forhold til den ansøgte produktion. For at imødekomme risikoen for påvirkning af jord, grundvand og naturområder i nærheden af gyllebeholderne ved håndtering og opbevaring af gylle stilles nedenstående vilkår.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning:

51. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås.
52. Påfyldningspladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter perioden med daglig påfyldning af gylle er afsluttet og derudover efter enhver aktivitet.
53. Der skal til stadighed være kapacitet på 1.500 m³ flydende husdyrgødning på ansøgers anden ejendom til rådighed for produktionen på Tingvej 29.

6.3 FASTGØDNING INKL. DYBSTRØELSE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Den faste husdyrgødning på Tingvej 29 stammer fra staldafsnit (kalvehytter) og hvor kalvene skal gå på dybstrøelse. Der etableres en ny møddingsplads ved kalvehytterne. Dybstrøelsen køres på møddingsplads, før den køres ud og nedpløjes på marker.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der skal etableres ny møddingsplads, da fast gødning uden kompostlignende karakter ikke må opbevares i markstak. Ved ofte udmugning kan der ikke opnås kompostlignende karakter.

Viborg Kommune vurderer, at der er taget tilstrækkeligt med forholdsregler til minimering af miljøpåvirkninger i forbindelse med håndtering og opbevaring af dybstrøelse.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles ikke vilkår for opbevaring og håndtering af fast husdyrgødning:

7 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

7.1 AMMONIAK OG NATUR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Beregninger i IT-ansøgningen viser, at fordampningen af ammoniak fra nudriften er 1939 kg kvælstof pr. år og i ansøgt produktion 3301 kg kvælstof pr. år. Projektet medfører således en stigning i ammoniakfordampningen på 1362 kg kvælstof pr. år.

Disse beregninger er fratrukket den generelle reduktion i fordampningen, som husdyrloven har fastlagt. Kravet er, at der ved ansøgning i 2016 skal ske en reduktion på 30 % for de stalde, hvor indretningen ændres – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Ansøger har opfyldt dette krav ved at etablere ny kostald i henhold til teknologiblad og indsættelse af skraberanlæg i den eksisterende kostald.

AMMONIAKBELASTNING AF KATEGORI 2 NATUROMRÅDER

Indenfor 1.000 m fra anlægget på Tingvej 29, ligger et naturområde beskyttet af § 7 i husdyrloven (kategori 2). Det nærmeste § 7 område er et beskyttet overdrev som ligger 870 m syd for ejendommen. Overdrevet kategoriseres som et kategori 2 overdrev.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER

Overdrevet fremtræder meget lysåbent og er inden for de sidste par år blevet ryddet for opvækst af gyvel. Til et kategori 2 overdrev er der sat en afskæringsværdi for total-ammoniakdeposition på maksimalt 1 kg N/ha/år. Beregninger viser en total-deposition på 0,1 kg N/ha/år, hvilket ligger væsentligt under gældende krav. Viborg Kommune vurderer herefter, at udvidelsen af anlægget ikke har en væsentlig negativ effekt på overdrevet.

AMMONIAKBELASTNING AF KATEGORI 3 NATUROMRÅDER

Ejendomme ligger i et område med relativt mange tørre ammoniakfølsomme naturtyper. Inden for 1.000 meter fra anlægget ligger der 4 heder og 2 overdrev, der alle er relativt store. Endvidere ligger der store sammenhængene skovområder, der alle er registreret som potentielt ammoniakfølsomme.

Afstanden til nærmeste ammoniakfølsomme naturområde er ca. 400 meter. Afstanden til nærmeste potentielle ammoniakfølsomme skov er ca. 300 meter.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Den ene af de to overdrev har en størrelse, der bevirker, at der er tale om en kategori 2 naturtype, som er beskrevet i foregående afsnit. De øvrige ammoniakfølsomme naturtyper er alle kategori 3 naturtyper. Afskæringskriteriet for kategori 3 naturtyperne er sat til 1 kg N/ha/år i mer-deposition, dog med mulighed for at lempe kravet på baggrund af en konkret vurdering.

Der er fortaget beregninger af mer-depositionen til kategori 3 naturtyperne, der i alle tilfælde ligger langt under afskæringskriteriet. Højeste mer-deposition er beregnet til et overdrev ca. 400 meter nord for staldanlægget. Beregningen viser her en merdeposition på 0,4 kg N/ha/år. Ved de øvrige naturarealer er mer-depositionen mindre.

Store dele af skovområderne der er registreret som værende potentiel ammoniakfølsom, bære tydeligt præg af plantagedrift. Dog kan den del af skovene som ligger nærmest staldanlægget ikke udelukkes på baggrund af luftfoto, som værende ikke ammoniakfølsomme. Beregningen viser en deposition på 0,4 kg N/ha/år, hvilket betyder, at selv om skoven skulle viser sig at være ammoniakfølsom er afskæringskriteriet overholdt med stor margien.

Viborg Kommune vurderer samlet, at mer-ammoniakdeposition ikke har en væsentlig negativ effekt på de § 3 beskyttede naturområder, som er beliggende indenfor 1.000 m fra anlægget.

NATURA 2000

Det nærmeste Natura 2000 område er EF-habitatområde nr. 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal samt Skravad Bæk, og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 24 Hjarbæk Fjord og Simested Fjord beliggende ca. 2,6 km vest for anlægget. EF-habitatområde nr. 30 ligger desuden 3,3 km øst for anlægget. Se desuden bilag 5.

Nærmeste habitatnatur, som også er næringsstoffølsom, er en tør hede (4030) og et surt overdrev (6230) beliggende henholdsvis 3,3 km øst for anlægget og 2,6 km vest for anlægget i EF-habitatområde nr. 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal samt Skravad Bæk. Tålegrænsen for både tør hede og surt overdrev er på 10 – 20 kg N/ha/år.

Bilag IV-arter i området samt evt. påvirkning på disse beskrives i afsnit 8.5.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ammoniakdepositionen til nærmeste næringsstoffølsom habitatnatur (kategori 1 naturområder), tør hede og surt overdrev beliggende i EF-habitat område nr. 30, er uvæsentlig (beregninger viser 0,0 kg N/ha/år). Viborg Kommune vurderer at depositionen af ammoniak til næringsstoffølsomme naturområder fra anlægget er så lille, at det ikke vil påvirke EF-habitatområde nr. 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal samt Skravad Bæk. På baggrund af ovenstående konkluderer Viborg Kommune, at habitatnatur på Natura 2000 områdets udpegningsgrundlag ikke bliver påvirket med det godkendte projekt.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles ingen vilkår i forhold til ammoniak fra anlægget og natur.

7.2 LUGT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

De primære lugtkilder på bedriften er stalde, gyllebeholdere og gylleudbringning. Der er foretaget en lugtberegning i ansøgningssystemet efter gældende retningslinier. Den beregnede geneafstand fremgår af tabel 10. Placeringen af ejendommen Tingvej 29 i forhold til områdetyperne, som er anvendt i beregningerne. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Tingvej 42 ca. 670 m sydvest for ejendommen.

Tabel 11. Beregnede geneafstand samt angivelse af aktuel afstand.

Områdetype	Beregningsmetode	Ukorrigeret geneafstand [m]	Aktuel afstand [m]	Genekriterie overholdt
Byzone (Ulbjerg By)	Ny	320 m	909 m	Ja
Samlet bebyggelse (Tingvej 25)	Ny	214 m	884 m	Ja
Enkelt bolig (Tingvej 42)	FMK	93 m	708 m	ja

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Viborg Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Med den relativt store afstand til nærmeste nabo uden landbrugspligt er det Viborg Kommunes vurdering, at lugt fra kvægproduktionen på ejendommen på Tingvej 29 kun sjældent vil være til gene for naboerne. Når gyllen skal omrøres og bringes ud, vil der altid være lugtgener. Det er kommunens vurdering, at ansøger med nedfældning og advarsler inden gylleudbringning tager udbredt og tilstrækkeligt hensyn til de naboer, der kunne blive mest generet af dette.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for lugt:

54. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal ejeren af ejendommen få udarbejdet en handlingsplan for nedbringning af generne. Handlingsplanen skal godkendes af Viborg Kommune, og derefter gennemføres. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.

7.3 FLUER OG SKADEDYR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

På landbrugsejendomme kan der forekomme skadedyr som eksempelvis fluer og rotter mv. Den generelle bekæmpelse af skadedyr sker ved, at der generelt holdes rent og ryddeligt i og omkring ejendommen, og ved at foderrester og spild fjernes.

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr.

Bekæmpelse af skadedyr foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer

Fluegener

Kemisk fluebekæmpelse foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer. Der holdes en høj hygiejnstandard i staldene. Staldene er åbne og besøges flittigt af svaler og andre småfugle der indtager fluer. Fluegener forebygges ved hyppig udmugning ved småkalvene. Om sommeren, hvor fluegener typisk er størst, foretages der udmugning ved småkalvene oftere og bekæmpes med et forebyggende

de og langtidsvirkende middel, der bekæmper flueopformeringen allerede på larvestadiet, eksempelvis Ne-porex.

Rottebekæmpelse

Bekæmpelse af rotter fortages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer. Der er indgået sikringsaftale med rottebekæmpelsesfirma. Aftalen indebærer, at der opstilles rottekasser rundt om ejendommens bygninger. Rottekasserne placeres, tilses og fyldes efter behov.

Ejendommen tilses af Mortalin 4-6 gange årligt. Der er ikke problemer med rotter på ejendommen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr så som rotter, som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, der skal bekæmpes effektivt. Baseret på oplysningerne vedr. bekæmpelse af skadedyr og fluegener vurderes det, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for bekæmpelse af fluer og skadedyr:

55. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse som minimum er i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
56. Der skal løbende foretages observationer, således angreb af skadedyr opdages. Ved angreb skal der igangsættes tiltag til bekæmpelse af skadedyr.

7.4 TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Antallet af transporter ved nudrift og ansøgt drift er præsenteret i tabel 11. Tabellen indeholder et skønnet antal af transporter for den ansøgte drift.

Tabel 12. Transporter forbundet til husdyrbruget.

Transportaktivitet	Antal transporter pr. år, nudrift	Antal transporter pr. år, ansøgt
Afhentning af mælk	180	180
Foderlevering	12	12
Foder fra marker	40	40
Dyr til slagtning	12	20
Brændstof	16	16
Gylleudbringning	180	350
Samlet antal transporter	440	610

Logistikken omkring anlægget vil blive forbedret ved anlæg af central asfaltplads mellem plansilo og staldanlæggene (se situationsplanen i bilag 1). Tilkørselsforholdene er generelt gode, da transporter til og fra ejendommen primært foregår i landzonen.

Afhentning af mælk sker om natten (ca. 01.30). Kørsel i forbindelse med afhentning af dyr til slagting/destruktion vil typisk være mellem klokken 04.00 og 06.00. De øvrige transporter vil typisk ske i dagtimerne inden for normal arbejdstid.

Antallet af transporter med gylle stiger proportionalt med dyreholdet fra nudrift til ansøgt drift, mens antallet af øvrige transporter forbliver uændret, idet kun mængderne pr. transport øges. Da gyllen udelukkende køres ud i vækstsæsonen kan der forekomme transporter af gylle uden for normal arbejdstid.

Transport af gylle til udbringning på markerne, vil hovedsageligt foregå ad de veje, der er indtegnet på kortet i bilag 6. De fjernest beliggende aftalearealer ligger ca. 7 km fra ejendommen. Transporten af gylle foregår ikke gennem tæt bebyggede områder. Nogle udbringningsarealer ligger dog inden for 300 m fra byzone i Ulbjerg og sommerhusområde ved Hverrehus. Ansøger oplyser, at der i videst mulig omfang tages hensyn til naboer ved at udbringe husdyrgødning inden for normal arbejdstid og ved at undgå weekender og helligdage. Endvidere søges udbringningen tilrettelagt efter vindretning i forhold til naboer m.v.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Viborg Kommune vurderer, at antallet af transporter ikke overskrider, hvad der er normalt for et kvægbrug af den ansøgte størrelse. Det vurderes at transporter til og fra ejendommen kan ske via Tingvej, Ll. Torupvej og Løgstørvej uden at passere bymæssig bebyggelse. Yderligere vurderer kommunen, at de anførte transportveje for gylle til markerne medfører forholdsvist få gener for områdets beboere, da størstedelen af transporterne sker uden gennemkørsel af landsbyer. Der stilles kun vilkår med hensyn til opsamling af spild.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for transport til og fra ejendommen:

57. Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles.

7.5 STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ejendommens støjkloder er hovedsageligt malkestald, højtryksrensere, gyllepumpe, aflæsning af foder samt den daglige brug af traktor og transporter til/fra ejendommen.

Driftsperiode for støjkloder:

Malkestald: 150 timer/mdr. (5 timer/dag)

Højtryksrensere: 3 timer/mdr. (1 gang/mdr.)

Gyllepumpe: 10 timer/mdr. (1-2 gange/mdr.)

Tiltag mod støjkloder:

Flere af støjkilderne er placeret i lukkede bygninger. Det forsøges så vidt muligt at holde støjperioden inden for normal arbejdstid.

Malkeanlægget anvendes dagligt i tidsrummet 05.00-07.30 og 16.00-18.00.

Staldene har naturlig ventilation, der ikke støjer. I forbindelse med udbringning af husdyrgødning, primært forår og sensommer, vil der i dagtimerne være støj fra maskiner og gyllepumpe.

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås.

En del af udbringningsarealerne ligger tæt på ejendommen, og kørsel bliver derved minimeret. I perioder med markarbejde, må der påregnes lidt mere støj end normalt, men arbejdet vil sædvanligvis blive udført inden for normal arbejdstid for at genne omgivelserne mindst muligt. Driften af markerne på ansøgningstidspunktet drives af maskinstation.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Viborg Kommune vurderer, at støj fra ejendommen ikke er og heller ikke forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger eller fastsat særlige støjvilkår grundet den store afstand til nærmeste nabo. Støj fra ejendommen må dog ikke overskride de gældende krav til støjbelastning, hvilket danner grundlaget for fastsættelsen af nedenstående vilkår.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for støj fra anlægget og maskiner:

58. Såfremt der indkommer klager over støj fra produktionsanlæg og dertil knyttede aktiviteter, kan Viborg Kommune for ansøgers regning indhente dokumentation for, at støjkravene i Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder overholdes.

7.6 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forbindelse med færdsel på grusvejen til og fra ejendommen vil der forekomme støv. Støvgenerne vil være værst ved kørsel med lastbil eller anden tung transport. Ejendommens placering betyder, dog at der ikke vil være støvgener hos naboerne.

Yderligere kan der forekomme begrænsede støvgener i forbindelse med håndtering af tørre fodermidler. Denne håndtering sker primært i bygningen foderlade/goldkøer/kvier hvorved påvirkning på omgivelserne begrænses til at være ubetydelige.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til at al transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel for at begrænse støvgener. Yderligere henstilles til, at alle aktiviteter på bedriften planlægges herunder også levering og udkørsel således, omgivelserne påvirkes mindst muligt.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for drift og egenkontrol:

59. Fodersiloer skal indrettes således støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

7.7 LYS

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er sensorstyret belysning på udendørsbelysning, ved udlevering, maskinhus og stalde. Den ny kostald etableres med ovenlysplader i tagryggen – ikke i tagfladen i øvrigt. Der er lys i kostalden døgnet rundt af hensyn til optimering af mælkeproduktionen, dog med reduceret lysstyrke om natten (natsenkning).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende eller landskabelige hensyn.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles ikke vilkår for lys på ejendommen

---

8 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

8.1 UDBRINGNINGSAREALERNE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Bedriften råder over 103,85 ha som ejede og forpagtede arealer, hvorpå der anvendes K12 sædskifte som opfylder kravene til, at der udbringes 2,3 DE/ha svarende til 232,18 DE. Derudover afsættes 346 DE til biogasanlæg eller en fremtidig forpagtning eller gylleaftale og 62,28 DE afsættes ved afgræsning.

På udbringningsarealerne udbringes husdyrgødning svarende til 2,24 DE/ha. Skema med oversigt over udbringningsarealerne er præsenteret i nedenstående tabel 12. Arealernes placering fremgår af bilag 3.

Af de 103,85 ha er nogle af arealerne sårbare. 39,43 ha ligger i nitratklasse 2, 29,72 ha ligger inden for nitratfølsomme indvindingsområder og 14,6 ha ligger i fosforklasse 2. Der anvendes 2% ekstra efterafgrøder, hvilket gør at udvaskningen overholder det gældende beskyttelsesniveau.

Tabel 13: Ejede og forpagtede udbringningsarealer med angivelse af størrelse i hektar (Ha), drænet, vandet og jordtype (Jb.Type). Valgte sædskifte (sædskifte) og reference sædskifte (ref. sædskifte) samt angivelse af nitratklasse (N-kl.1, 2 og 3), fosforklasse (P-kl.1, 2 og 3) samt nitratfølsom indvindingsområde (G.vand).

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sædskifte	Ref. Sædskifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1 (ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3 (ha)
7-0	10,27	Nej	JB7	Nej	K12	K12	10,27	0,00	0,00	0,00	0,00	10,27	0,00	0,00	0,00
51-0d	1,94	Nej	JB7	Nej	K12	K12	1,94	0,00	0,00	0,00	0,00	1,94	0,00	0,00	0,00
51-0e	0,49	Nej	JB7	Nej	K12	K12	0,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,49	0,00	0,00	0,00
33-0	3,73	Ja	JB11	Nej	K12	K12	0,02	0,00	3,70	0,00	0,00	0,00	0,00	3,73	0,00
22-0	15,85	Nej	JB7	Nej	K12	K12	6,70	0,00	9,15	0,00	0,00	15,85	0,00	0,00	0,00
42-0	8,25	Nej	JB2	Nej	K12	K12	0,00	0,00	8,25	0,00	0,00	8,25	0,00	0,00	0,00
21-0	4,06	Nej	JB7	Nej	K12	K12	4,06	0,00	0,00	0,00	0,00	4,06	0,00	0,00	0,00
2-0	17,89	Nej	JB7	Nej	K12	K12	14,20	0,00	3,69	0,00	16,59	17,89	0,00	0,00	0,00
21-1	2,97	Nej	JB7	Nej	K12	K12	2,97	0,00	0,00	0,00	0,00	2,97	0,00	0,00	0,00
21-2	2,13	Nej	JB7	Nej	K12	K12	2,13	0,00	0,00	0,00	0,00	2,13	0,00	0,00	0,00
37-0	1,87	Ja	JB11	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,87	0,00	0,00	0,00	0,00	1,87	0,00
34-0	3,31	Ja	JB11	Nej	K12	K12	0,00	0,00	3,31	0,00	0,00	0,00	0,00	3,31	0,00
35-0	5,69	Ja	JB11	Nej	K12	K12	0,00	0,00	5,69	0,00	0,00	0,00	0,00	5,69	0,00
36-0	2,51	Nej	JB11	Ja	K12	K12	0,00	0,00	2,51	0,00	0,00	2,51	0,00	0,00	0,00
13-0	1,70	Nej	JB11	Nej	K12	K12	1,70	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70	0,00	0,00	0,00
5-0	5,94	Nej	JB7	Nej	K12	K12	5,94	0,00	0,00	0,00	5,94	5,94	0,00	0,00	0,00
1-0	0,59	Nej	JB7	Nej	K12	K12	0,00	0,00	0,59	0,00	0,59	0,59	0,00	0,00	0,00
51-0b	2,05	Nej	JB7	Nej	K12	K12	2,05	0,00	0,00	0,00	0,00	2,05	0,00	0,00	0,00
51-0c	1,99	Nej	JB7	Nej	K12	K12	1,99	0,00	0,00	0,00	0,00	1,99	0,00	0,00	0,00
14-0	2,76	Nej	JB7	Nej	K12	K12	2,64	0,00	0,11	0,00	2,76	2,76	0,00	0,00	0,00
6-0	2,84	Nej	JB7	Nej	K12	K12	2,52	0,00	0,32	0,00	2,84	2,84	0,00	0,00	0,00
12-0	1,99	Nej	JB7	Nej	K12	K12	1,99	0,00	0,00	0,00	0,00	1,99	0,00	0,00	0,00
43-0	0,97	Nej	JB7	Nej	K12	K12	0,97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,97	0,00	0,00	0,00
16-0	1,00	Nej	JB7	Nej	K12	K12	0,77	0,00	0,23	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
51-0a	1,04	Nej	JB7	Nej	K12	K12	1,04	0,00	0,00	0,00	0,00	1,04	0,00	0,00	0,00
Total	103,85						64,42	0,00	39,43	0,00	29,72	89,25	0,00	14,60	0,00

Der anvendes K12 sædskifte på alle arealer, hvilket svarer til referencesædskiftet, og 2 % ekstra efterafgrøder ud over plantedirektoratets krav.

Der er dog arealer som overlapper lavbundsarealer i fosforklasse II, men da de ikke er drænedede, kan de dyrkes uden særlige vilkår til fosforudbringning. Nitratklasser og nitratfølsomme indvindingsområder fremgår af bilag 5, mens arealer og fosforklasse II er vist på bilag 6.

Ingen af arealerne ligger inden for Natura2000 områder.

Alle udbringningsarealerne ligger i oplandet til fosforbelastet Natura 2000 område. Udbringningsarealerne afvander via Gjørup Bæk og Ulbjerg Møllebæk til Lovns Bredning eller via Simested Å og mindre vandløb til Hjarbæk Fjord. Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning ligger inden for habitatområde nr. 30/Natura2000 område nr. 30 "Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal samt Skravad Bæk".

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår vedrørende udbringningsarealerne:

60. Arealerne skal dyrkes med 2 % ekstra efterafgrøder ud over plantedirektoratets krav.

8.2 AMMONIAKBELASTNING AF NATUROMRÅDER BESKYTTET AF § 7 I LOV OM MILJØGODKENDELSE AF HUSDYRBRUG MV.

Udbringningsarealerne ligger omkring ejendommen på Tingvej 29 indenfor en radius på ca. 5 km.

Mark nr. 34 grænser op til beskyttet vandløb Gjørup bæk. Terrænhældningen på mark nr. 34 er mindre end 6 grader ned mod vandløbet.

En række marker grænser op til og lapper over med arealer registreret som beskyttet natur jævnfør tabel 12. Mark 33 grænser til en strandeng i habitatområde. Strandengen er besøgt i 1999 sammen med et større afgræsset strand-engsområde langs kysten. På strandengen er der bl.a. registreret opret og nikkende kobjælde, gul snerre, håret star, sand-star, knoldranunkel, kornet stenbræk, alm. kamgræs og knoldet mjøddurt. Alle arter der er typiske for overdrev.

Mark 35 grænser til og lapper over med mose, der er besøgt i 1988 og bl.a. registreret med følgende plantearter: tormentil, lav ranunkel, musevikke, glanskapslet siv, hirse-star, lyse-siv, alm. mjøddurt, alm. brunelle, vand-mynte, bredbladet dunhammer, kær-trehage, kattehale og næb-star. Arealet, hvor der er overlap, er under tilgroning med pil. Mark 35 grænser endvidere op til et §3 beskyttet vandhul, der dog er meget tilgroet uden synligt vandspejl.

Mark 36 grænser op til og lapper over med beskyttet mose, der i 1988 bl.a. er registreret med følgende plantearter: næb-star, dynd padderok, tigger-ranunkel, kær-snerre, ager-tidsel, lyse-siv, manna-sødgræs, stor nælde, kattehale, toradet star, nyse-røllike og sværtevæld. Arealet, hvor der er overlap, er uden trævækst, men uomlagt siden 1995, imens resten af mosen er under tilgroning med pil sp. mv.

Mark 7 lapper grænser op til beskyttet hede. På heden er der i 1988 fundet følgende plantearter: bjerg-fyr, star sp., hede-lyng og revling. På luftfoto fra 2016 er arealet fortsat lysåbent, tørt og kuperet.

Mark 16 og 14 grænser op til beskyttet overdrev. På overdrevet er i 1980 beskrevet som en græsbakke omgivet af dyrkede marker og af hede. På luftfoto fra 2016 er arealet fortsat et lysåbent, kuperet og tørt græsareal.

Ingen af udbringningsarealerne der grænser op til beskyttet natur skrånere mere end 6 grader til naturområderne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Da udbringningsarealerne ikke har stærkt skrånende arealer mod de beskyttede naturarealer og vandløb, vurderer Viborg Kommune, at erosion af udbragt husdyrgødning under kraftige regnskyl ikke udgør en risiko for de beskyttede naturtyper. De generelle beskyttelseskrav med nedfældning mm., sammen med vandløbslovens krav om dyrkningsfrie bræmme på minimum 2 m, jf. Vandløbslovens § 69, er tilstrækkelige.

Vandhullet ved mark 35 er ikke omfattet af vandløbslovens §69 om 2 meter bræmmer, da der kun er en lodsejer. Der kan muligvis være afløb fra søen i form af gamle dræner eller lign, der bevirker at § 69 i så fald er gældende. Det vurderes under alle omstændigheder som hensigtsmæssigt at søen beskyttes af en bræmme som beskrevet i vandløbslovens §69, hvor der stilles vilkår til det.

Generelt vurderes det at de omkringliggende naturarealer ikke påvirkes væsentligt af driften på udbringningsarealerne tilhørende Tingvej 29.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår i forhold til beskyttede naturtyper og vandløb:

- Der skal være en dyrkningsfri bræmme på mindst 2 meter omkring den beskyttede sø på mark 35.

8.3 KVÆLSTOF OG FOSFOR TIL FJORD & HAV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Nitrat til overfladevand

Bedriftens udbringningsarealer afvander til Lovns Bredning og til Hjarbæk Fjord. Hovedparten af udbringningsarealerne (ca. 85 %) afvander til Lovns Bredning via Gjorup Bæk, Ulbjerg Møllebæk og Strøsand Bæk, mens de resterende arealer – længst mod syd og øst - afvander til Hjarbæk Fjord enten via Simested Å eller via mindre vandløb direkte til Hjarbæk Fjord.

Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning ligger inden for Natura 2000 område nr. 30 "Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal samt Skravad Bæk.

Nogle af udbringningsarealerne ligger i nitratklasse 2, hvilket indebærer at nitratudvaskningen i forbindelse med udvidelsen skal reduceres til 65 % af den beregnede udvaskning ved fuldt harmonitryk (2,3 DE /ha). Der er beregnet et gennemsnitlig tilladt dyretryk (DE_{max}) på 1,99 DE/ha. Ansøger har imidlertid valgt at holde dyretrykket på 2,22 DE/ha ved at have 2 % ekstra efterafgrøder ud over Plantedirektoratets krav (Der er sat vilkår om dette). Det valgte sædskifte giver en beregnet udvaskning på 43,4 kg N/ha (DE_{reel}), hvilket svarer til udvaskningen ved et dyretryk på 1,99 DE/ha.

Tabel 14: Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{reel}) for ansøgt drift og den reelle udvaskning med brug af virkemidler i ansøgt drift. DE_{max} bestemmes af dyreholdets sammensætning og reduktionsprocent.

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} : DE reduktionsprocent: 86,71 %	1,99	43,7
DE_{reel}	2,22	43,4

Kvælstofudvaskning til sårbare Natura 2000 områder

Udbringningsarealerne er beliggende i hovedvandopland 1.2 Limfjorden, der er på godt 7.600 km². Hovedvandoplandet er opdelt i mindre deloplande, og anlægget på Tingvej 29 samt størstedelen af udbringningsarealerne er beliggende i det delopland, der afvander til Lovns Bredning. De resterende arealer afvander til Hjarbæk Fjord. Begge oplande afvander dermed til meget sårbare Natura 2000 områder.

Fosfor

Der er 2 arealer der ligger i fosforklasse 2

Alle udbringningsarealerne afvander til fosforfølsomme Natura 2000 område – Lovns Bredning og Hjarbæk Fjord. Alle udbringningsarealerne ligger i fosforklasse 0 og er sandjord – primært finsandet jord. Areal 43-0 og dele af areal 13-0 ligger i fosforklasse 2. Areal 43-0 er JB7 jord og areal 13-0 er JB11 jord. De generelle krav til fosforoverskuddet er overholdt. Der er beregnet et fosforoverskud på de ejede udbringningsarealer på 5,9 kg P/ha/år. Der tilføres 33,3 kg P/ha/år og fraføres (arealvægtet gennemsnit) 27,4 kg P/ha/år.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Udbringningsarealet ligger i vandoplandet til Lovnsbredning og Hjarbæk Fjord. I begge disse vandoplande er antallet af dyreenheder samlet set faldet i perioden 2007-2015.

39,4 ha ligger inden for nitratklasse 2.

Det maksimale dyretryk, der må være på bedriften, er i IT-systemet angivet til 2,30 DE/ha. Beregningen viser at ejendommens reelle dyretryk for ansøgt drift er på 2,22 DE/ha.

Kvælstof.

Beregning af udvaskning udført i husdyrgodkendelse.dk viser, at der på ejendommens arealer udvaskes 43,7 kg N/ha til overfladevand ved et dyretryk på 2,22 DE/ha. Denne udvaskning er ifølge IT-ansøgningens beregninger 0,3 kg N/ha under den maksimalt tilladte udvaskning. Reduktionen sikres via projektilpasning af hensyn til grundvand, se nedenfor.

Afskæringskriterierne i husdyrgodkendelsesloven vedr. udledning af kvælstof til overfladevand er derfor opfyldt.

Fosfor.

Kravet til fosforoverskud afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på drænedede jorder og lavbundsarealer, herunder drænedede og grøftede sandjorder, der afvander til Natura 2000 områder, der er overbelastet med fosfor.

14,6 ha af ansøgningens arealer er omfattet af fosforklasser (fosforklasse 2).

Beregningerne i IT-skemaet viser, at det maksimalt tilladte fosforoverskud er 7,1 kg P/ha, og det faktiske overskud i ansøgningen er 5,9 kg P/ha/år. Afskæringskriterierne for fosfor i medfør af husdyrgodkendelsesloven er derfor opfyldt. Dette er opnået uden at anvende særlige virkemidler som f.eks. foderoptimering.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Nitratudvaskningen er under planteavlslniveau og fosforoverskuddet overholder de generelle afskæringskriterier.

Da kvælstof- og fosfortilførslen til vandområder er nedbragt til et niveau, der tilgodeser gældende vejledning, indsættes der ikke yderligere vilkår til bedriftens ejede og forpagtede arealer i forhold til sikring af miljøet i overfladevand, idet der dog i afsnit 8.5 er indsat vilkår om ekstra efterafgrøder.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der skal stilles følgende krav med henblik på at begrænse udvaskningen af kvælstof og fosfor til Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning:

62. Dyretrykket på bedriftens udbringningsarealer må ikke overstige 2,22 DE/ha.

8.4 KVÆLSTOF TIL GRUNDVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

29,72 ha af udbringningsarealerne (2-0, 5-0, 1-0, 14-0, 6-0 og 16-0) tilhørende ejendommen på Tingvej 29 ligger i nitratfølsomt indvindingsopland, jf. tabel 14. Beregningen i ansøgningssystemet viser, at udvaskningen af nitrat til grundvandet vil blive 46 mg nitrat pr. liter. Udvasningen er reduceret ved at etablere 2 % flere efterafgrøder end Plantedirektoratets krav. Alle udbringningsarealerne ligger udenfor område med indsatsplan. Udvasningen ved et planteavlsbrug er 47 mg nitrat pr. liter.

Tabel 15: Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvasning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
2-0	17,8	46	5	47	42
5-0	5,9	46	5	47	42
1-0	0,6	46	5	47	42
14-0	2,8	46	5	47	42
6-0	2,8	46	5	47	42
16-0	1,0	46	5	47	42

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Viborg Kommune vurderer at udvasningen er under planteavlsniveau og dette er tilstrækkelig til at beskytte grundvandet. De ovenfor stillede vilkår om ekstraafgrøder og dyretryk vurderes at være tilstrækkelige til at sikre grundvandet mod kvælstofpåvirkning.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles ikke vilkår for kvælstof til grundvand.

8.5 PÅVIRKNING AF ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSKRAV (BILAG IV ARTER)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer på eller omkring landbrugsejendommen og udbringningsarealerne. På baggrund af faglig rapport nr. 635/2007 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab vurderes det umiddelbart, at der kan være: vandflagermus, sydflagermus, skimmelflagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø, strandtudse og grøn kølleguldsmed.

Heraf er odder og grøn kølleguldsmed optaget på Den danske Rødliste som sårbare arter.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Viborg Kommune har ikke kendskab til tilstedeværelsen af bilag IV arter på eller omkring ejendommen og udbringningsarealerne.

Viborg Kommune er ikke bekendt med forekomster af planter eller dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlisters på eller umiddelbart op til ejendommen og husdyrbrugets udbringningsarealer.

Søen ved mark 35 kan potentielt være yngle- og rastested for spidssnudet frø, løgfrø, strandtudse og stor vandsalamander. Der derfor stillet vilkår om udlægning af en mindst 2 meter bred dyrkningsfri bræmme omkring denne sø. Se vilkår nr. 29.

Viborg Kommune vurderer, at de arter som potentielt kan have yngle- eller rastested i området omkring ejendommen Tingvej 29 og de tilhørende udbringningsarealer, ikke trues af den forestående udvidelse.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles ikke yderlig vilkår for påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter).

9 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

På ejendommen Tingvej 29 anvendes BAT i forhold til staldsystemerne til malkekøer og kalve samt opbevaring og udbringning af husdyrgødning. Der er nedenfor beregnet en grænseværdi for den samlede ammoniakemission fra nye og eksisterende stalde i henhold til Miljøstyrelsens vejledning vedrørende BAT.

Ejeren af Tingvej 29 vil løbende og ved fremtidige renoveringer af staldene sætte sig ind i, hvilke teknikker, der er til nedbringelse af NH₃-fordampningen.

Management

Ansøger efterlever som leverandør til Arla kvalitetsprogrammet "Arlagården". Kvalitetsprogrammet omfatter krav til mælkens sammensætning, fødevarerikkerhed, dyrevelfærd og miljøhensyn. Management på bedriften stiler derudover mod et minimum af spild af foderrester, jævnlig renholdelse af staldene og jævnlig oprydning på og omkring ejendommen. Der føres logbog over flydelag på gyllebeholdere jf. afsnit om egenkontrol.

Bedriften bliver drevet efter principperne opstillet i begrebet "godt landmandskab". Begrebet "godt landmandskab" indeholder en målsætning om inddragelse af principperne for integreret produktion. Hensynet til de mere bløde værdier bliver derved en integreret del af planlægningsprocessen. De bløde værdier er i denne sammenhæng defineret som etisk betingede hensyn, herunder hensyn til medarbejdere, naboerne til bedriften, forbrugerne samt til husdyrvelfærden, naturen, landskabet og miljøet. Ved anvendelse af denne helhedsorienterede managementform forventes kravene fra det omgivende samfund at blive efterlevet, sideløbende med de økonomiske krav.

Foder

Der fodres med foderoptimerede foderblandinger, hvor tildeling af N og P begrænses mest muligt. Der foretages analyser af grovfoder og udarbejdes foderplaner. Ved fodereffektivitetskontrol på malkekvægholdet opgøres den tildelte foder mængde og indhold af næringsstoffer i forhold til malkekøernes ydelse.

Staldindretning

Ansøgers valg af staldsystem er primært baseret på et ønske om, at der skal være sand som liggeunderlag i køernes sengebåse. Valget begrundes ud fra ønsket om at opnå en høj sundhedsmæssig status, men muligheden for at omlægge til økologi har også været inddraget i overvejelserne, således at ansøger ikke ønsker at indrette en bedrift som ikke kan imødekomme kravene til økologisk mælkeproduktion.

Der er valgt følgende staldsystemer:

Kostald (tidligere kviestald) indrettes til malkekøerne og en del af kvierne som sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time. Stalden indrettes i henhold til BAT.-byggeblad. I eksisterende kostald, der indrettes som sengestald med spalter og skraber, og restende stalde indrettes med dybstrøelse. Ved indsætning af skraber i den eksisterende kostald opnås en ammoniakreducerende effekt på 25%, sammenlignet med referencestald.

Kalvene placeres i kalvehytter på dybstrøelse.

Der er i ansøgningsystemet beregnet en samlet emission fra stalde 3301,40 kg N. Den vejledende ammoniakemissionsgrænse for BAT er 3.304,21 kg N og dermed er kriterierne således overholdt.

Sengestald med spalter og ringkanal med forsuring er fravalgt af følgende årsager

- Sand i sengebåse indebærer en række udfordringer rent driftsmæssigt og begrænser valget af staldsystemer. Der er således meget dårlige erfaringer med sand i staldsystemer med ringkanal og bagskyl, idet sandet har tendens til at aflejre sig i kanalerne. Det er derfor nødvendigt, at staldsystemet etableres med skrabere, der kontinuerligt skraber gyllen ud af stalden.
- Ansøger har fravalgt at tilsætte syre til gyllesystemet, da dette vil afskære ham fra muligheden for at konvertere fra konventionel drift til økologisk drift på et senere tidspunkt. De nuværende økologiske regler² tillader nemlig ikke, at der udbringes forsuret gylle og midler til forsuring af gylle er ikke oplyst på positivlisten over additiver som må anvendes på økologiske landbrug.

En anden begrundelse for ikke at installere forsøringsanlæg er, at der er tale om en staldtype med fast gulv og skraber. Der vil derfor kun kunne opnås en reduktion i ammoniakfordampningen fra lagertanken svarende til ca. 1 %. Det er dermed ikke rentabelt at installere forsøringsanlæg.

Energi- og vandforbrug

Der spares vand og energi ved de i afsnittet om energi- og vandforbrug nævnte tiltag, hvilket vurderes at være BAT. Desuden stilles der vilkår om årlig registrering af energiforbrug.

Opbevaring af husdyrgødning

Gylletankene etableres med uden fast overdækning med naturligt flydelag. Naturligt flydelag reducerer ammoniakfordampningen til 2 % i henhold til BAT-blad fra Miljøstyrelsen. Der skal føres logbog over flydelag, og skulle der mod forventning ikke være et tilfredsstillende flydelag, skal dette etableres med snittet halm, lecanødder, dybstrøelse el.lign. Gylletankene med den valgte overdækning vurderes dermed at opfylde kravene til BAT.

Udbringning af husdyrgødning

Udbringning af husdyrgødning afpasses afgrødernes behov via mark- og gødningsplaner og udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Udbringning af gylle sker med slæbeslanger eller nedfældning. Udbringning i bolignære områder skal ske under hensyntagen til naboer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ansøger har valgt en kombination af ny kostald - bygget i henhold til BAT-byggeblad - og eksisterende stalde, som samlet set vurderes at leve op til kravene om BAT, jf. ovenstående beregning af ammoniakemission.

Ansøger har begrundet fravalget af en række ammoniakbegrænsende teknologier ud fra praktiske og økonomiske hensyn. Den beregnede ammoniakemission ligger under det beregnede BAT-krav, så Viborg Kommune vurderer at proportionalitetsprincippet kan begrunde fravalget af yderligere ammoniakbegrænsende teknologier.

Viborg Kommune vurderer desuden at de valgte teknologier inden for management, energi og vandforbrug, opbevaring og udbringning af husdyrgødning lever op til kravet om BAT.

² jf. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion, december 2007.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår i forhold til BAT:

63. I forbindelse med tilsyn skal bedriften redegøre for, hvad der er indført af renere teknologi samt i hvilket omfang, der er sket substitution til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

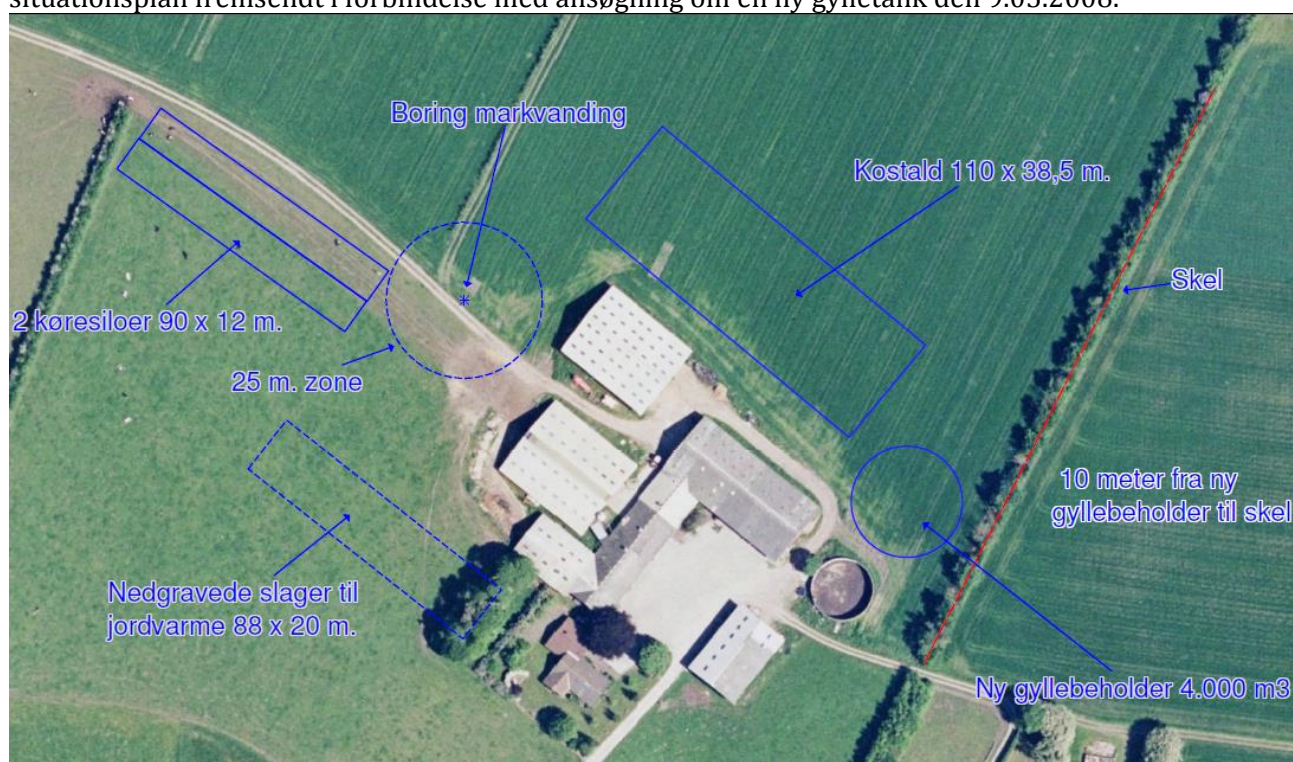
10 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIVET

I dette kapitel vurderes alternative løsninger evt. alternative metoder og teknologier, som ansøger har undersøgt men fravalgt. Der er kun krav om alternative vurderinger i forhold til ansøgninger efter § 12 stk. 2. 0-alternativet kræves af EU, og er ansøgers beskrivelse af, hvordan bedriften kan udvikles, hvis den ansøgte produktion ikke gennemføres (vil normalt være nudriften).

10.1 ALTERNATIVE LØSNINGER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ansøger har overvejet andre bygningsplaceringer i en tidligere fase af byggeplanerne, jf. nedenstående situationsplan fremsendt i forbindelse med ansøgning om en ny gylletank den 9.05.2008.

Figur 1: Situationsplan, der viser tidligere overvejede bygningsplaceringer.

Ud over at forbedre logistikken omkring ejendommen ønsker ansøger ikke at opbevare husdyrgødning og fodermidler i umiddelbar nærhed af hinanden i overensstemmelse med Arlagårdens koncept. Placeringen af stalde og foderanlæg omkring en central asfaltplads, se bilag 1, vurderes at være en bedre logistisk løsning end ovenstående, mens samlingen af gylletankene mod øst er bibeholdt. En placering af gylletanken på nordsiden af ejendommen er ikke ønskelig, da ensilagesiloer placeres her, mens en placering vest for anlægget forhindres af et nedgravet jordvarmeanlæg.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Viborg Kommune vurderer samlet set ikke det behandlede alternativ som værende bedre end det ansøgte projekt.

10.2 0-ALTERNATIV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres. Udgangspunktet er at skabe en rentabel produktion på bedriften. 0-alternativet er at opretholde produktionen på det nuværende produktionsniveau. Det vil sige en bibeholdelse af den tilladte produktion på gården.

Miljømæssigt vil 0-alternativet betyde, at miljøpåvirkningen i nærområdet omkring gården ikke øges yderligere. 0-alternativet vil dog samtidig betyde, at de BAT-tiltag, som er planlagt ved udvidelsen, ikke bliver gennemført, og de miljømæssige fordele, som på sigt forventes ved samling af produktioner på landbrug med BAT-teknologi, ikke vil blive opnået. Det drejer sig om især om anvendelsen af efterafgrøder

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det er Viborg Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen ikke påvirker lokalområdet i negativ retning, se nærværende miljøgodkendelse. Enkelte miljøpåvirkninger, som f.eks. udvaskning til grundvand, vil endda blive reduceret.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen, er det Viborg Kommunes vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring ejendommen end ved den nuværende produktion – jf. afsnit 6.2, 6.3, 6.5 og 6.7 om lugt-, støj- og fluegener samt lysforhold.

Det er Viborg Kommunes vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på 'gården', ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

---

11 HUSDYRBRUGETS OPHØR

Kommunen skal sikre at der ved ophør af driften af husdyrbruget, foretages de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet. Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen. Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren. Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug. Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter. Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Viborg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår i forhold til husdyrbrugets ophør:

64. Ved ophør af dyreholdet skal stalde, gyllekanaler, ensilageplads og andre områder med foderopbevaring tømmes og rengøres. Olie- og kemikalierester skal fjernes i overensstemmelse med Viborg Kommunes regulativ.

12 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Husdyrbruget varetager selv en del af kontrollen med den daglige drift.

Bedriftens egenkontrol består primært af den lovpligtige mark- og gødningsplan samt det årlige gødningsregnskab, sprøjtejournal, produktionsopgørelser i markbrug og besætning, driftsregnskab samt egne løbende registreringer.

Der udarbejdes foderplan i samarbejde med kvægbrugsrådgivningen.

Elforbruget vil blive fulgt løbende med henblik på at lokalisere eventuelle opståede fejl samt vurdere på muligheden for at reducere forbruget.

De tekniske installationer og hjælpemidler kontrolleres løbende for at imødegå driftsforstyrrelser og uheld.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der er stillet vilkår om, at virksomheden for egen regning skal eftervise, at vilkår om nedennævnte punkter er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at vilkårene for de enkelte punkter er overtrådt:

- støj
- lugt

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for management og dokumentation:

33. I forbindelse med afholdelse af tilsyn skal mælkeproduktionsopgørelse, slagteriefregninger, opgørelser fra destruktionsanstalt eller lignende for hele den animalske produktion på bedriften, dækkende de sidste 3 års produktion, være til rådighed for tilsynsmyndigheden.

---

13 SAMLET KONKLUSION

Viborg Kommune vurderer:

- at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget og til at modvirke eventuelle skadelige virkninger på miljøet
- at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- at de kort- og langsigtede miljøpåvirkninger og den samlede miljøpåvirkning fra husdyrbrugets produktion bliver begrænset til et acceptabelt niveau, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og vilkårene i miljøgodkendelsen overholdes
- at udvidelsen af husdyrbrugets produktion overordnet betraget ikke medfører en øget husdyrproduktion og en øget miljøpåvirkning i kommunen, idet strukturudviklingen går mod færre men større bedrifter
- at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af:
  - nabobeboelser
  - Natura 2000-områder og natur i øvrigt
  - overfladevand
  - nitratfølsomme indvindingsområder
  - landskabelige værdier og værdifulde kulturmiljøer

14 GODKENDELSENS GYLDIGHED, KLAGEVEJLEDNING OG UNDERRETNING

14.1 GODKENDELSENS GYLDIGHED

Virksomheden må i henhold til Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, § 12, ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt, herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen, på en måde, der indebærer forøget forurening i forhold til det hermed tilladte, før udvidelsen eller ændringerne er godkendt af Viborg Kommune.

Hvis virksomheden ønskes ændret eller udvidet, skal Viborg Kommune i henhold til lovbekendtgørelsen § 12, stk. 3 have meddelelse herom, inden ændringen eller udvidelsen foretages.

Med hensyn til retsbeskyttelse af godkendelsen henvises til Lov om husdyrbrug m.v. § 40.

Tilsynsmyndigheden skal tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 39, hvis:

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger for virksomheden,
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker,
- der er fremkommet nye oplysninger om sikkerhedsmæssige forhold på virksomheder, der er omfattet af regler fastsat i medfør af Miljøbeskyttelseslovens § 7 om risikobetonede processer m.v.

Den første regelmæssige revurdering af godkendelsen af virksomheden skal foretages, når der er forløbet 8 år, efter at virksomheden er godkendt første gang. Tilsynsmyndigheden skal herefter tage godkendelsen op til revurdering mindst hvert 10. år og om nødvendigt ændre vilkårene ved påbud efter Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. § 41.

I tilfælde af at afgørelsen påklages, beregnes tidspunktet fra den dato, hvor den endelige afgørelse er meddelt.

Vilkårene kan dog i henhold til Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. § 53, stk. 2, til enhver tid ændres for at forbedre virksomhedens kontrol med egen forurening eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Opmærksomheden henledes på, at denne godkendelse efter Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. ikke fritager virksomheden for de nødvendige tilladelser/anmeldelser i henhold til anden lovgivning. Viborg Kommune skal som tilsynsmyndighed påse, at denne godkendelse og den øvrige miljølov-

givning overholdes. Der skal i henhold til § 71 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. altid være adgang for de personer, der af Viborg Kommune er bemyndiget til at føre tilsyn.

14.2 KLAGEVEJLEDNING OG SØGSMÅL

Godkendelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 84 - 87.

Du skal klage via klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NemID. Klagen sendes gennem klageportalen til Viborg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Viborg Kommune i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, som kommer uden om klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde hertil.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen. Offentliggørelsen finder sted den 11. januar 2017. En eventuel klage skal være tilgængelig for Viborg Kommune senest den **8. februar 2017**.

Ansøgeren vil ved klagefristens udløb få besked, såfremt der er modtaget klager.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrgodkendelsesloven. Fristen er 6 måneder, fra godkendelsen er meddelt. Er afgørelsen eller beslutningen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen fra bekendtgørelsen.

Virkning af klage efter Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug

En klage over afgørelser efter Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug har ikke opsættende virkning på retten til at udnytte afgørelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81, stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v.

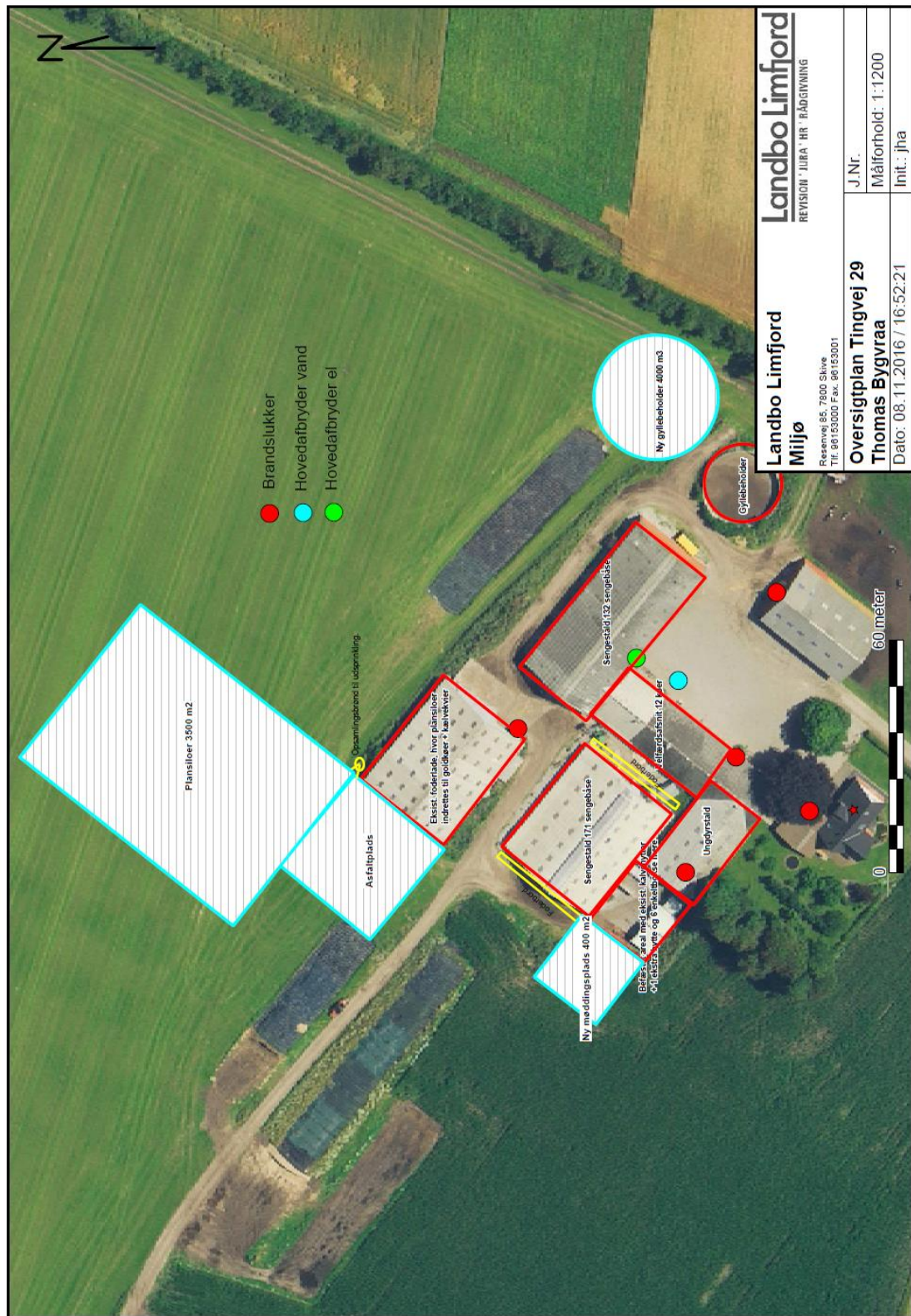
14.3 UNDERRETNING OM GODKENDELSEN

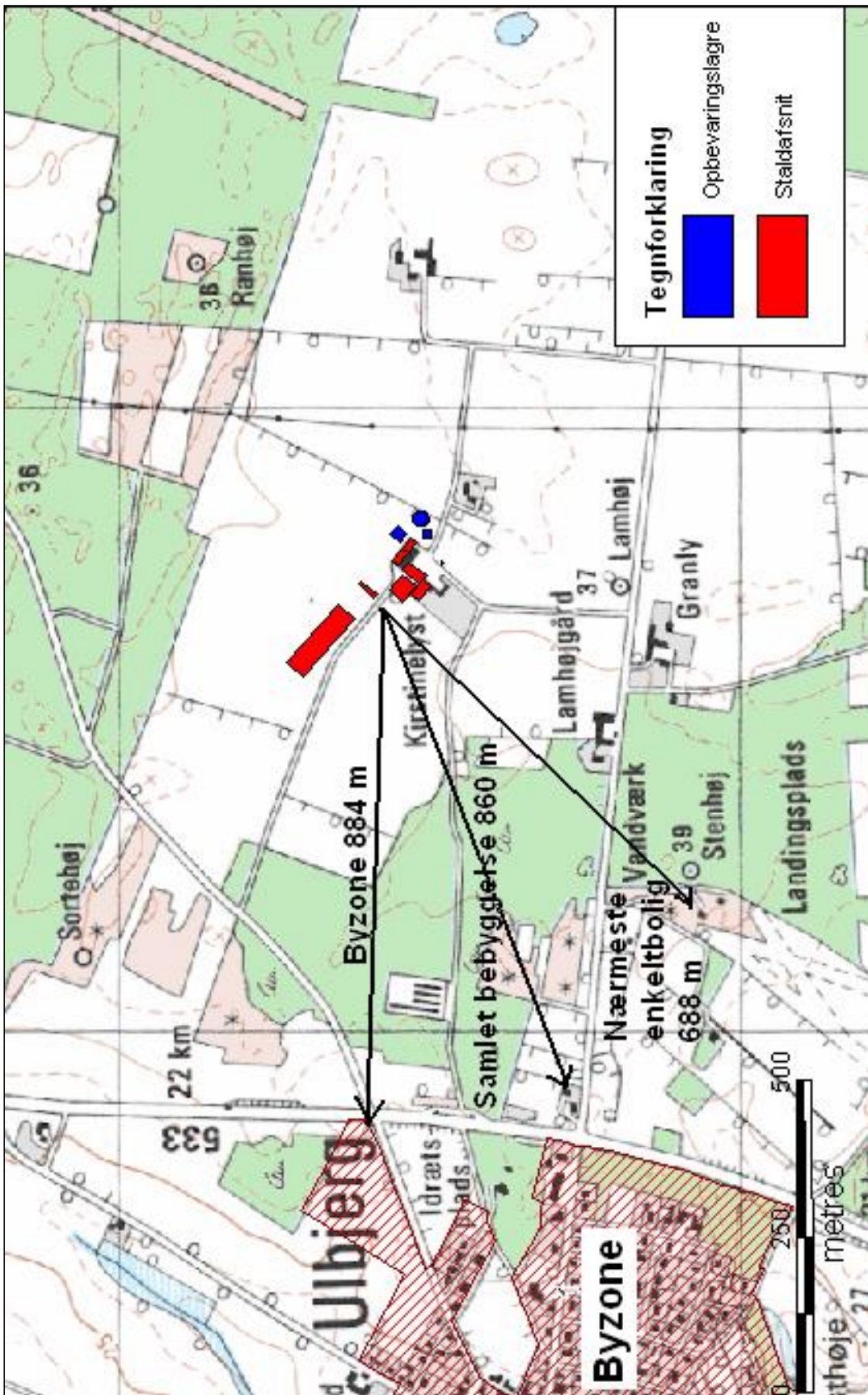
Kopi af godkendelsen er sendt til:

- Embedslægeinstitutionen Nord, (senord@sst.dk)
- Danmarks Fiskeriforening, (mail@dkfisk.dk)
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, (nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk)
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, (ae@ae.dk)
- Forbrugerrådet, (fbr@fbr.dk)
- Danmarks Naturfredningsforening, (dnviborg-sager@dn.dk)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, (post@sportsfiskerforbundet.dk)
- Friluftsrådet Limfjord Syd, (ajj-7600@webspeed.dk)
- Det Økologiske Råd, (husdyr@ecocouncil.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening, (natur@dof.dk, viborg@dof.dk)
- Naboer

15.1 BILAG 1 SITUATIONSPLAN

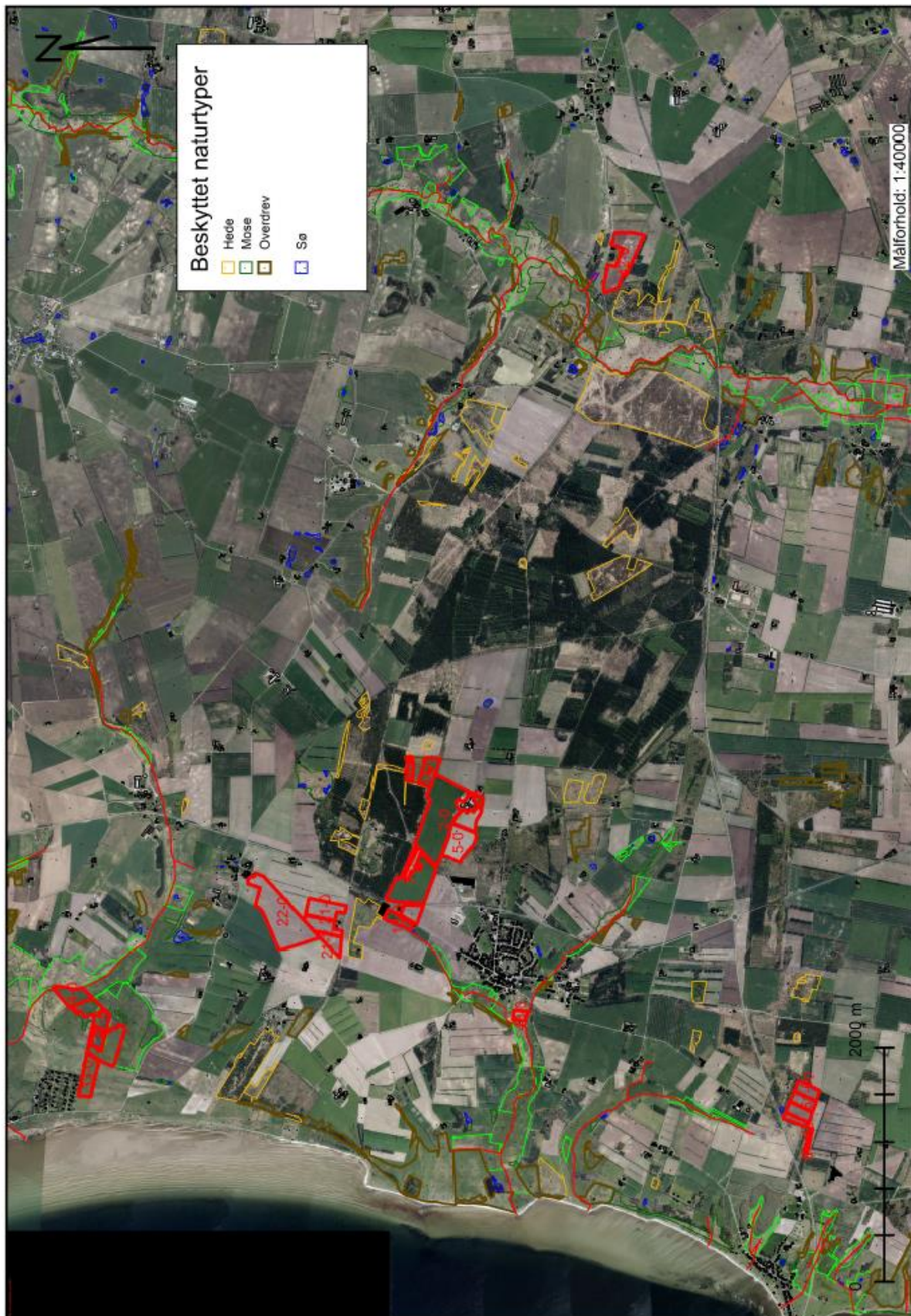

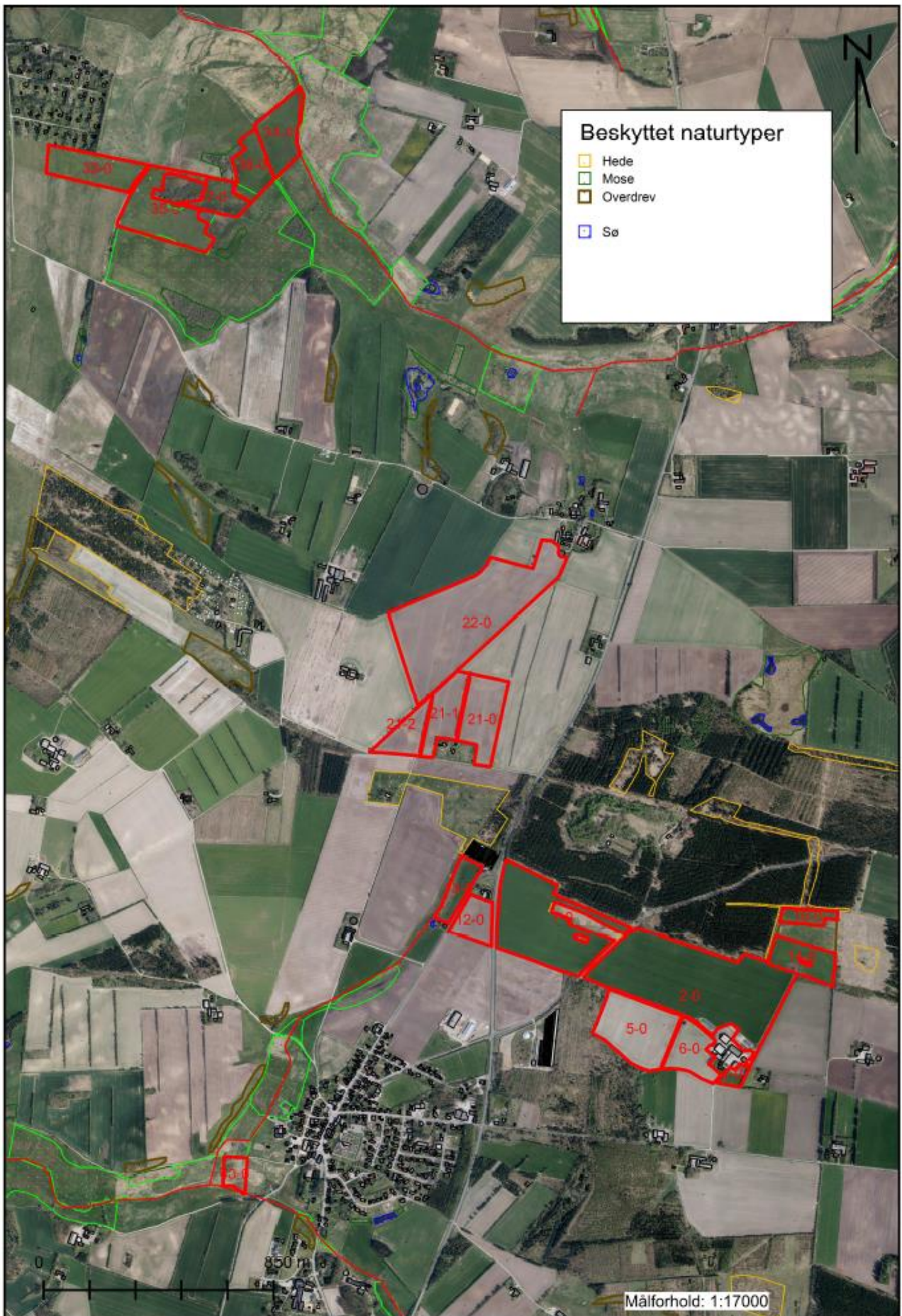
15.2 BILAG 2 KORT OVER AFSTANDE TIL NÆRMESTE BYZONE MV.

15.3 BILAG 3 BESKYTTET NATUR OMKRING AREALERNE

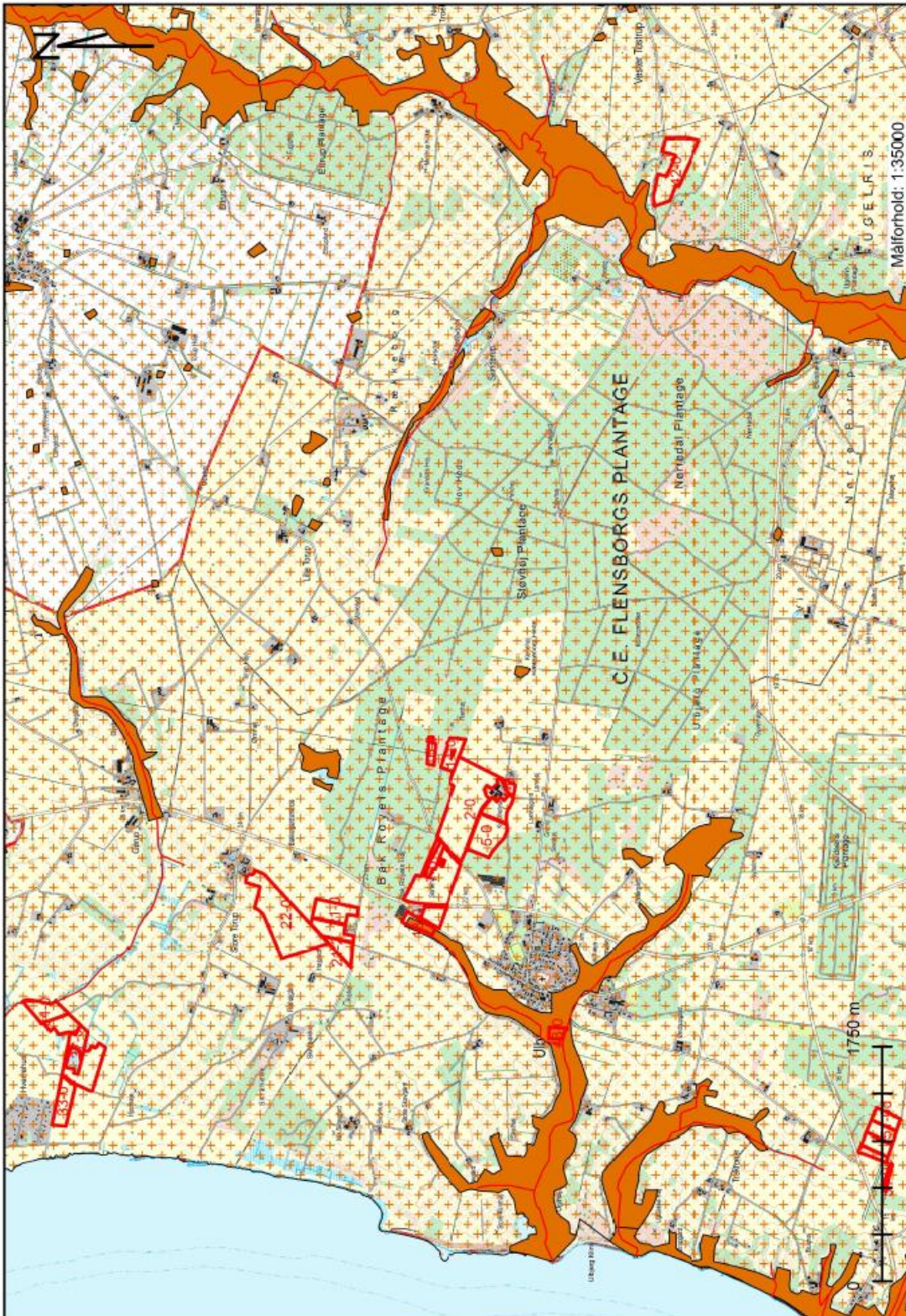

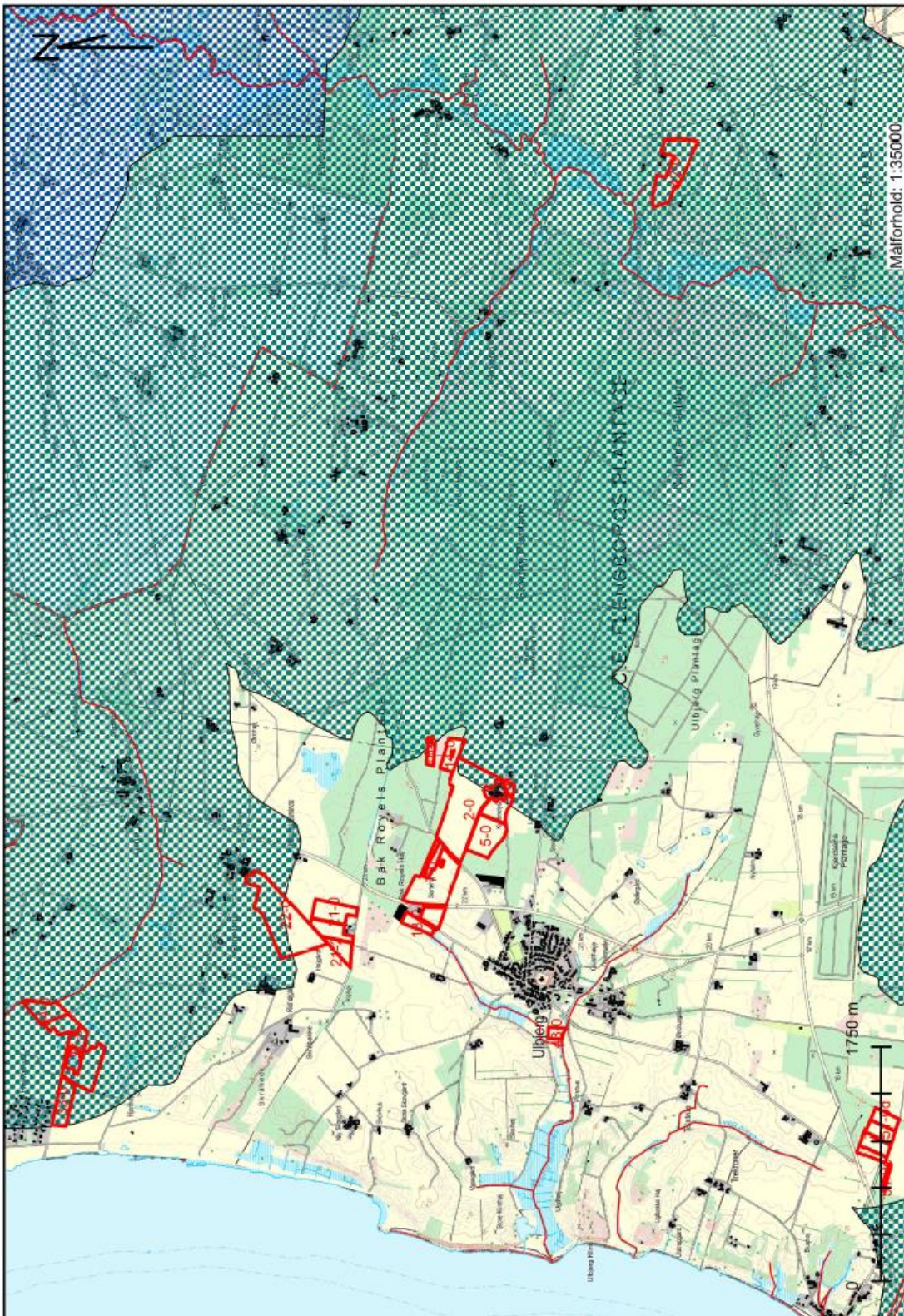

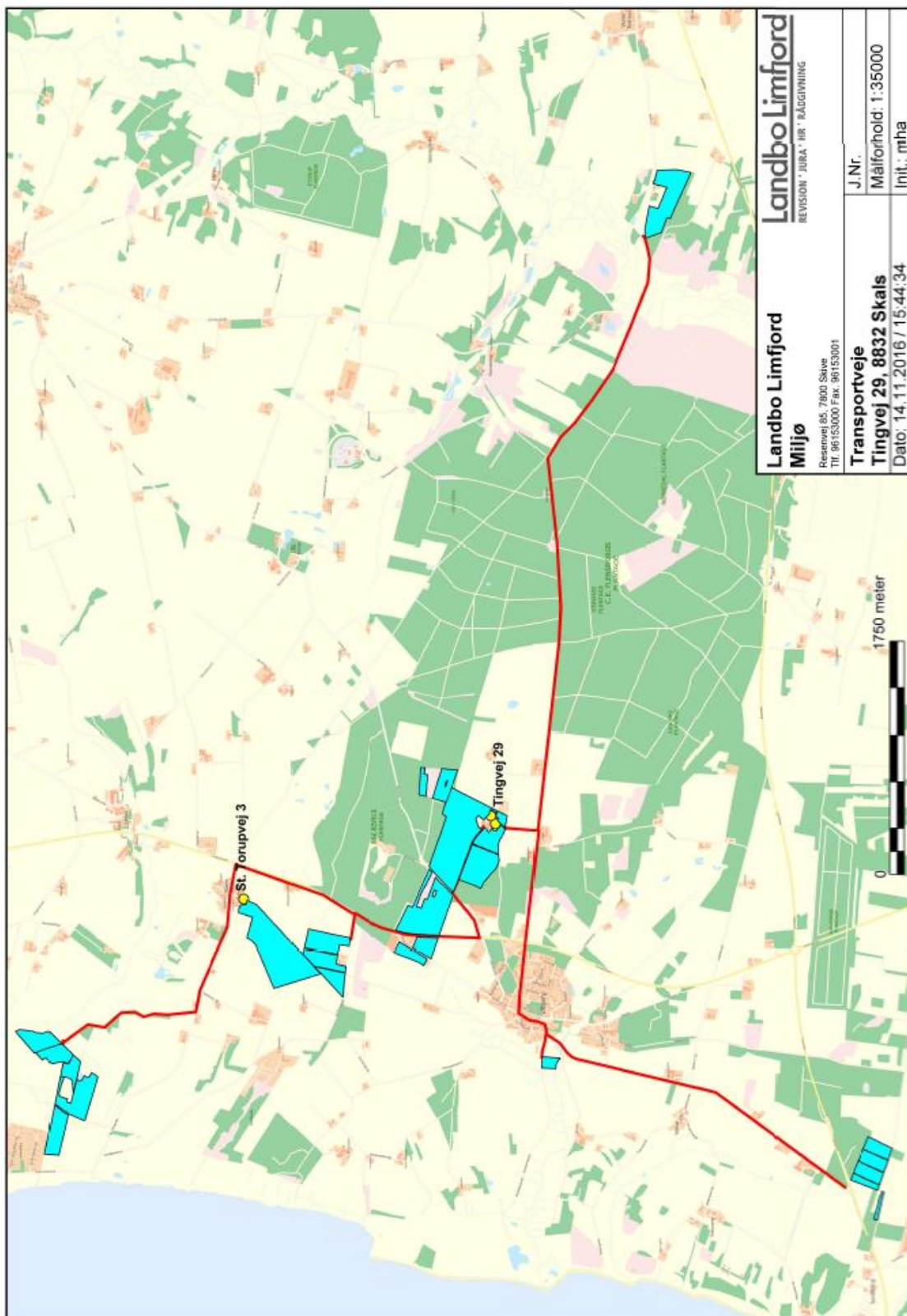

15.4 BILAG 4 AREALER PÅ LAVBUND I FOSFORKLASSE II

15.5 BILAG 5 NITRATKLASSER OG NITRATFØLSOMT INDVINDINGSOMRÅDE

15.6 BILAG 6 TRANSPORTVEJE FOR HUSDYRGØDNING

Der er opbevaringskapacitet til husdyrgødning på Tingvej 29 og St. Torupvej 3.